

A Lehet Más a Politika
MEGÚJULÓ BUDAPEST
programja

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETŐ	5
EMBERSÉGES VÁROS	6
LAKÁSPOLITIKA	7
Lakhatás.....	7
SZOCIÁLIS ELLÁTÁSOK ÉS SZOLGÁLTATÁSOK	9
Segélyezés.....	9
Bentlakásos otthonok.....	10
EGÉSZSÉGÜGY	12
Szolidaritás.....	12
A főváros lehetőségei.....	12
Egészségmegőrzés.....	13
Emberi drogprevenció.....	14
Fizikai és lelki egészség	14
Szűrés	15
OKTATÁS - ZÖLD ÁRAMLAT A TUDÁS VÁROSÁBAN	17
Helyzetkép.....	17
Az LMP javaslatai.....	18
A kármentés lépcsői.....	19
Budapesti Oktatási Kerekasztal felállítása.....	20
Jövőkép és kiemelt fejlesztési területek.....	20
Családi napközi.....	22
Jobb feltételeket az oktatás finanszírozásában!.....	22
Rugalmas szakképzést!.....	22
Az iskolák demokratizálása.....	23
Kitekintés.....	24
IFJÚSÁGPOLITIKA	25
Közösségi terek.....	25
A DIGITÁLIS NAGYVÁROS KONCEPCIÓJA	27
A digitális Budapest felé.....	27
A LEGZÖLDEBB FŐVÁROS EURÓPÁBAN!	28
A „Zöld Város” koncepció célkitűzései:.....	28
Együttműködő, zöld városvezetés.	28
Fenntartható közlekedés.....	29
Energiahatékonyság.....	29
Zöld gazdaság.....	29
Egészséges élelmiszerek	30
Rekreációs lehetőségek.....	30
Program, intézkedések.....	30
Befektetésvonzás, zöld gazdaságélénkítés és munkahelyteremtés.....	32
Ingatlanérték növekedés.....	32

Levegőminőség javulás.....	32
Rekreáció és kikapcsolódás.....	33
Energia-hatékony épületek, takarékos város.....	33
Zöld közműfejlesztések.....	36
Megújuló energia-termelés.....	36
Szelektív hulladékkezelés.....	37
Vízgazdálkodás.....	38
Virágzó Budapest.....	39
Közparkok és zöldterületek megújításának szükségessége.....	41
Zöldfelületek védelme, gondozása és bővítése.....	42
SZEMLÉLETVÁLTÁST A FŐVÁROS KÖZLEKEDÉSÉBEN	44
A közösségi közlekedés fejlesztése: olcsóbb bérleteket, gyorsabb járatokat.....	46
Az igazi Budapesti Közlekedési Szövetség megalakítása, avagy a BKK kiterjesztése..	46
Olcsóbb közösségi közlekedést, időalapú jegyeket és zónás bérleteket.....	46
Forgalmi előnyt a közösségi közlekedésnek minden vonalon.....	47
Biztonságos, kényelmes és igényes környezet a közösségi közlekedésben.....	47
Az átszállások számának csökkentése, átjárható rendszerek preferálása	47
A vasút jobb kihasználása a városon belül.....	47
A hiányzó villamostengelyek visszaépítése.....	48
Az autóbusz-közlekedés azonnali fejlesztése.....	48
További P+R- és B+R-fejlesztések.....	48
A Duna-tengely közösségi közlekedése.....	48
Kerékpáros közlekedés.....	49
Kerékpárosbarát belváros	49
Kerékpáros főhálózat.....	49
A közlekedési módok kombinálása: B+R, kerékpárszállítás, bérbicikli rendszer.....	49
Finanszírozási háttér megteremtése	50
Az autóhasználat ésszerű keretek közé szorítása	50
A forgalomcsillapított, illetve gyalogosövezetek arányának növelése.....	50
A parkolóházak kihasználása, a felszíni parkolás tehermentesítése.....	51
Mozgássérült-igazolványos visszaélések megszüntetése, vadparkolás elleni fellépés ..	51
A parkolási, a behajtási és a közösségi közlekedési díjak összehangolása	51
Elkerülő utak, külső Duna-hidak fejlesztése	51
Közlekedési fejlesztések a következő ciklusban.....	52
A közösségi terek közlekedésfejlesztéssel kapcsolatos rehabilitációja	52
Gyorsvasúti hálózat	52
Villamoshálózat	53
Kerékpáros közlekedés.....	53
Közúthálózati fejlesztések.....	54
Változások a tarifákban és az infrastruktúrahasználati díjakban	54
Többletforrás teremtése a közlekedési fejlesztésekhez.....	54
Közösségi közlekedési fejlesztések hosszútávon.....	55
Gyorsvasúti hálózat.....	55
A DÖNTÉS JOGA AZ ÖNÉ!	56
A részvételi demokrácia, a kötelező népszavazási körök.....	57
Részvételi költségvetés.....	57

Városrészi önkormányzatok.....	59
Le a korrupcióval, hatékony közbeszerzést!	59
Információhoz való hozzáférés.....	60
Kiszervezések indokoltsága.....	60
Felesleges üzleti kapcsolatok kiiktatása.....	61
Szakértői megbízások.....	61
Köztulajdon értékesítése.....	62
Új közigazgatási struktúrát!.....	62
Városfejlesztés	63
A VÁROSI TEREK ÚJRARENDEZÉSE	64
Szabályozók és pénzügyi eszközök.....	64
A belváros reneszánsza.....	64
Belső udvar program, közösségi kertek.....	65
Műemlékek.....	65
Ingatlanhasznosítási hozzájárulás.....	66
A közterületek feléléstése	66
A barnamezős területek feléléstése.....	67
A Rákos-patak revitalizációja.....	68
A Népsziget és a Népliget újraélesztése.....	68
A zöld területek megóvása.....	69
Város és vidéke: a szimbiózis helyreállítása.....	70
Intézkedések a következő ciklusban.....	71
Hosszútávú céljaink.....	72
LEHET FÜGGETLEN A KULTÚRA!	74
Helyzetértékelés.....	74
Intézményi és közösségi javaslataink.....	74

Bevezető

A Lehet Más a Politika gyökerei a civil szférából erednek, a párt megalakulása annak felismerését követte, hogy a közélet alakítása akkor is politika, ha azt civil tevékenységként, nem pedig politizálásként tételezzük. Ha az ellen akarod felemelni a hangod, hogy kivágják a fákat az utcádban, ugyanúgy a közélet helyes irányba tereléséhez járulsz hozzá, ugyanúgy politikával foglalkozol, mint ha azért küzdesz, hogy közösen befizetett adóforintjaikat a városatyák a közösség érdekeinek megfelelően használják fel. Az LMP éppen ezért, küldetéséből fakadóan hisz az alulról szerveződő társadalomban. Hiszünk abban, hogy mindenkinek kell, hogy legyen beleszólása közös ügyeink alakításába. A politika nem lehet úri huncutság, hiába próbálták belénk nevelni évtizedeken keresztül ezt az öncélú hatalmi struktúrában érdekelt pártok.

Ahhoz, hogy Budapestet igazán otthonunknak érezzük, közösséget kell alkotnunk a benne élő többi emberrel, együtt kell büszkének lennünk a városunkra, együtt kell alakítanunk azt, és közösen kell döntenünk sorsáról. Budapest csak egységes egészként tud jól és fenntarthatóan működni. Ez természetesen csak úgy jöhet létre, hogy mindenkinek a véleményére odafigyelünk és mindenkiért dolgozunk.

Az LMP ezt a részvételi, és egyben valódi képviselőket biztosító alternatívát kínálja a budapestieknek, és azért kéri szavazatukat az önkormányzati választáson, hogy Budapestet végre vissza tudjuk adni a budapestieknek!

Emberséges város

Magyarország fővárosa európai viszonylatban is kiemelkedő anyagi, szellemi és kulturális erőforrásokkal rendelkezik. Az LMP fontosnak tartja, hogy ezen értékek a város minden lakója számára elérhetővé váljanak.

Célunk egy olyan kiegyensúlyozott fővárosi településpolitika gyakorlati megvalósítása, melynek révén a helyben lakók jövedelmi és lakóhelyi viszonyaiktól függetlenül azonos lehetőségekkel vehessenek részt a város életében.

Az emberséges város legnagyobb kincse az a társadalmi tőke, amelyet lakói jelentenek.

Kiemelkedően fontosnak tartjuk, hogy fővárosi viszonylatban is támaszkodjunk a helyi közösségben rejlő kezdeményezőkészségre és alkotóerőre.

Várospolitikánk túlmutat az uralkodó politikai megosztottságon és az arra épülő, káros városvezetési gyakorlaton. A hatalmi politizálást meghaladva, a fővárosban sem uralkodni, hanem kormányozni szeretnénk.

Abban hiszünk, hogy a közösségek és az egyének valós igényeit messzemenően figyelembe vevő, minőségi szolgáltatásfejlesztésre van szükség. Az LMP képvisellel kapcsolatos felfogása a város lakóinak a mindennapi élethez kapcsolódó érdekeit és szükségleteit tekinti kiindulópontnak.

Arra törekszünk, hogy a főváros fejlődésének középpontjában elsősorban az itt élők életminőségének javulása álljon, amelynek nélkülözhetetlen feltétele egy fenntartható és mindenki számára hozzáférhető egészségügyi, oktatási, szociális, kulturális intézmény-, és szolgáltató rendszer, amely egyén és környezete valós és közvetlen igényeit képes szolgálni.

Lakáspolitiká

Lakhatás

Az LMP szerint a lakhatás alapvető emberi jog és az államnak a jelenleginél nagyobb felelősséget kell vállalnia ennek biztosításában. A legnagyobb mozgástere és egyben felelőssége a központi kormányzatnak van, azonban a Fővárosi Önkormányzatnak is mindent meg kell tennie annak érdekében, hogy Budapest valamennyi lakójának valós lehetősége legyen legalább egy szerény, de biztonságot és nyugalmat adó otthonhoz jutnia. Az LMP szerint e cél mentén kell összehangolni a város-rehabilitáció, a lakásgazdálkodás, a lakástámogatások, a hajléktalanellátás, valamint a jogvédelem területét.

Az LMP társadalompolitikájának fontos része a méltányos lakáspolitiká. Nemcsak az elmúlt 24 év kormányzatainak, de a fővárosnak sem volt soha egységes és átfogó lakáspolitikája. Néhány kiválasztott társadalmi csoport támogatásán túl eddig senki nem gondolkozott abban, hogy a társadalom minél szélesebb rétegei számára biztosítson elérhető lakhatási megoldásokat. Az LMP úgy gondolja, hogy egy szolidáris Budapestnek - nem megkerülve a kerületek felelősségét sem - igenis komoly szerepet kell vállalnia a fővárosi lakosok lakhatási problémáinak megoldásában. Ezen felül szükség van olyan országos, kormányzati szintű lépésekre is, amelyek megteremtik a méltányos budapesti lakáspolitiká kereteit.

Az LMP megalakulása óta kiáll amellett, hogy ki kell mondani a lakhatáshoz való jogot. Magyarországon több mint 400 ezer lakás áll üresen, így egyáltalán nem beszélhetünk lakáshiányról. Olyan állami-önkormányzati beavatkozásra van szükség, amely feléleszti a lakáspiaci mobilitást, olyan személyeket és családokat is bekapcsolva a rendszerbe, akik önerőből nemhogy lakást nem tudnak venni maguknak, de még piaci albérletet sem tudnak megfizetni, a lakásállomány csupán pár százalékát kitevő önkormányzati bérlakásokból pedig kiszorulnak. De nem csupán a lakással még nem rendelkezőknek, hanem olyan személyeknek és családoknak is megoldást nyújt az LMP lakáspolitikai programja, akiknek jelenleg komfort nélküli lakásokban, elfogadhatatlan körülmények között kell élniük.

Az LMP szerint a közösségi bérlakás-szektornak a méltányos lakáspolitiká legfontosabb eszközévé kell válnia a fővárosban. Kiemelten segítenénk a lakhatásukat önerőből megoldani nem képes családokat és a pályakezdő fiatalokat. Éppen ezért támogatjuk a szakmai szervezetek által kidolgozott szociális

lakásügynökségek létrehozásának koncepcióját. A budapesti szintű megoldáshoz olyan állami-önkormányzati támogatási rendszert kell létrehozni, amely érdekeltté teszi a tulajdonosokat üresen álló lakásaik kiadásában a szociális támogatásokra szorulókrészére is. Megfelelő jogi és finanszírozási garanciák esetén mind a bérlők, mind a bérbeadók biztonságban tudnák magukat. Ezt a rendszert a megfelelő állami támogatások mellett budapesti szinten a leghatékonyabban a Fővárosi Önkormányzat képes megvalósítani és koordinálni.

Az LMP határozottan fellép a hajléktalan emberek kriminalizálása ellen. A hajléktalanokat nem büntetni kell, ehelyett a hajléktalanságból kivezető utakat kell megtalálni. Haladéktalanul hatályon kívül kell helyezni a közterület életvitelszerű használatát tiltó fővárosi és kerületi rendeleteket. Mivel a hajléktalansággal összefüggő problémák legnagyobb része a fővárosban található, a központi állam mellett a Fővárosi Önkormányzat felelőssége is megkerülhetetlen. Tudomásul kell venni, hogy a fővárosi hajléktalanellátás jelenlegi formái nem nyújtanak tartós megoldást, erre jellegükből adódóan nem alkalmasak.

Szükség van azonnali segítséget nyújtó nappali melegedőkre, éjjeli menedékhelyekre vagy a tartósabb elhelyezést biztosító átmeneti szállásokra, de az ellátórendszert mindenesetre a valódi továbblépést biztosító megoldások irányába kell továbbfejleszteni. Ehhez azonban a jelenlegi szociálpolitikai eszközök nem elegendőek, hiszen a szociális ellátás és a rehabilitáció mellett szükség van hosszú távú, önálló lakhatási és munkalehetőségre is.

A hajléktalan emberek kriminalizálása és büntetése helyett az emberi méltóságot, a mozgás szabadságát tiszteletben tartó kapcsolatfelvételt, az egyének, párok és családok állapotához, szükségleteihez jobban igazodó segítségnyújtási formák biztosítását és felajánlását kezdeményezzük. Ehhez három összekapcsolódó elemre van szükség: kibővített eszközrendszerű elsődleges beavatkozási gyakorlatra; tartós szociális és egészségügyi rehabilitációra; illetve egy támogatott (félutas) és tartós autonóm lakhatást nyújtó, valamint pszichiátriai betegek és idősek számára tartós szakellátást biztosító kiléptető rendszerre.

A hajléktalan-ellátásban az átmeneti ellátást nyújtó tömegintézményeket tartós megoldásokkal kell kiváltani. A komplex ellátások megszervezésével és koordinálásával kapcsolatos feladatoknak továbbra is a Fővárosi Önkormányzat kompetenciaköréihez kell tartozniuk. A hajléktalanságból kivezető utak egy részének a közösségi bérlakás-szektor irányába kell mutatniuk. Természetesen a főváros jelenlegi eszközei a lakáspolitiká mellett a munkahelyteremtésben is korlátozottak, de a

büntető-tiltó szemlélet még akkor is zsákutcája lenne a hosszú távú tartós megoldások megtalálásának, ha az állam központi irányítása végre hajlandó lenne érdemben foglalkozni a társadalmi problémákkal.

Az LMP messzemenőig támogat minden olyan kezdeményezést, amely az elhelyezés nélküli kilakoltatás tilalma mellett segíti elő az önálló életvitelű egyének, együtt élő párok és családok tagjainak közös lakhatását.

Szociális ellátások és szolgáltatások -----

Segélyezés

A rendszerváltás után Magyarországon kialakuló decentralizált, önkormányzati segélyezés egyre inkább normatív alapúvá vált. A tendenciaszerű uniformizálás, az önkormányzati mozgástér csökkenése az elmúlt négy évben tovább fokozódott. Ez önmagában még nem jelent problémát, hiszen ideális esetben a szociális, megélhetési problémák kezelését szolgáló központi segélytípusú ellátások elég hatékonyak és az önkormányzatok szerepe a kiegészítő, azonnali krízisellátásokra korlátozódik.

Ugyanakkor Magyarországon az ellátások rendkívül alacsony szintűek, összegük 2008 óta nem nőtt. A legfontosabb jövedelempótló ellátás összegét csökkentették, más ellátások megszűntek vagy szükségtelen feltételekhez kötötték őket, illetve természetben kerülnek kifizetésre. Az önkormányzatok által adható, saját jogon megállapított segélytípusok azonban még ma is jelentősek, nem értéküket tekintve, hanem az összes ellátáshoz képest arányosan. A jobb helyzetű önkormányzatok diszkrecionális ellátásaikkal a kötelezően biztosítandó normatív ellátásokat komoly mértékben ki tudják egészíteni, így a közel semmire sem elegendő állami minimumnál érezhetően hatékonyabb segítséget nyújtanak a szociálisan rászorulóknak. A rosszabb helyzetben lévő önkormányzatok erre viszont nem képesek, ráadásul, ahol kisebb a lehetőség, ott sokkal nagyobb a szükség.

Budapesten belül komoly szociális-társadalmi különbségek alakultak ki, amire különböző módon reagálnak a helyi önkormányzati segélyezési rendszerek. A kerületi lehatárolások eredményeképp az azonos lakókörnyezetben élők között azonos szükségletek esetén akár az is különbséget tehet, hogy valaki az utca melyik oldalán lakik, mivel a kerülethatárok határozzák meg, hogy adott esetben ki milyen ellátásban

részesülhet. Ez igazságtalan és indokolatlan, pláne úgy, hogy Budapest egy gazdasági és társadalmi egység, a megélhetés költségei nem különböznek attól függően, hogy valaki melyik kerületben él. Ezért szükséges a kerületi segélyezési rendszereket harmonizálni. Az ellátórendszeren belüli egyenlőtlenségeket csökkenteni kell, a rosszabb helyzetű, komolyabb szociális-társadalmi problémákkal szembesülő kerületek ellátórendszerének színvonalát növelni kell. A harmonizációban a Fővárosi Önkormányzat komoly szerepet kell, hogy vállaljon, még akkor is, ha források hiányában a harmonizáció csupán az eljárásrendek, a feltételek és az adminisztrációk egységesítésére korlátozódna. Már ez is komoly előrelépés lenne a rászoruló budapestiek igazságosabb ellátása felé.

Bentlakásos otthonok

Az elmúlt négy évben a Fidesz-KDNP kormány több hullámban államosította a bentlakásos szociális intézményi ellátások jelentős részét. A Fővárosi Önkormányzat fenntartásában lévő intézmények hagyományosan az országos átlagnál magasabb színvonalú ellátást biztosítottak, hiszen a főváros képes és hajlandó is volt jelentős összegekkel támogatni a gyermekek és felnőttek szociális otthonait. Az állami fenntartásba kerülés nagy veszteség a fővárosnak, a fővárosi ellátottaknak és hozzátartozóiknak. Saját kezelésben lévő intézmények nélkül jócskán csökken az önkormányzat mozgástere, a demokratikus keretek szűkülnek. Hasonlóan, elveszett annak lehetősége, hogy a fővárosi lakosok választott önkormányzati képviselőiken keresztül beleszólhassanak az intézmények működésébe és ellenőrzésébe. Harmadrészt pedig az államosítást kísérő forráskivonás miatt csökkent az ellátási színvonal, komoly problémák jelentkeztek az intézményeknél.

Az LMP kiáll amellett, hogy a helyi lakosoknak legyen beleszólásuk a helyben működő intézmények életébe. Nem lehet és nem is szabad minden kérdést központilag, a minisztériumban eldönteni. Az újragondolt fenntartói modell kidolgozásáig az LMP javasolja a Fővárosi Önkormányzatnak, hogy kérje vissza a korábban fenntartásában lévő gyermekvédelmi intézményeket, a fogyatékossgal élő és pszichiátriai betegek otthonait. Szeretnénk megakadályozni, hogy az időotthonok, később pedig a hajléktalan személyek ellátásai is állami kézbe kerüljenek. A helyi lakosok és ellátottak beleszólásának jogából nem szabad engedni!

Kezelnünk kell azt a speciális helyzetet is, hogy a fővárosi otthonok jelentős része nem a főváros területén működik. Budapest nagyüzemben exportálta távoli vidéki intézményeibe a fogyatékossgal élő, pszichiátriai beteg és időskorú fővárosiakat. Történelmi okai vannak, hogy ezeket az ellátottakat minél távolabb akarták tudni a fővárostól, azonban a rendszerváltás után se történtek lényegében hatékony lépések

annak irányába, hogy ez a helyzet megváltozzon. Nem csupán arról van szó, hogy a fővárosi lakosokat a fővárosban, illetve annak közelében lássák el, hanem arról is, hogy ez ne nagy létszámú, mamutintézményekben történjen, hanem családias ellátást biztosító lakó- és gondozóotthonokban. A tágabb közösségektől elzárt, nagyobb intézményeket folyamatosan le kell építeni, helyettük olyan intézményi formákat kell kialakítani, amelyek lakói továbbra is családjuk közelében maradva a helyi közösségek részesei lehetnek. Szolidáris közösségi vezetéssel rendelkező főváros nem elzárja, hanem befogadja a fogyatékossgal élő és pszichiátriai beteg budapestieket, valamint kiemelt figyelmet fordít az autista családtaggal rendelkező családok támogatására, az otthon gondozás feltételeinek javítása érdekében a család körüli intézmények fejlesztésével.

Hiába indította el a Fidesz-KDNP kormány saját kitagolási programját, annak több évtizedes időtávja miatt belátható időn belül nem várhatunk kézzelfogható eredményeket. Ráadásul, a fejlettebb országok egyetemes emberi jogokat sokkal inkább figyelembe vevő gyakorlatával szemben újra lehetővé tették a nagyobb létszámú intézmények működését is. A kitagolásra rendelkezésre álló uniós források nem elegendőek, ráadásul a közép-magyarországi régió, így a főváros sem részesülhet belőlük. Kormányzati és budapesti szemléletváltás nélkül ezen a téren sem lehet eredményeket elérni.

Egészségügy

Szolidaritás

Az új alaptörvény nem nevesíti az egészséges élethez való jogot. Ennek következtében nem teszi ellenőrizhetővé és főként számonkérhetővé a szolidaritási elv gyakorlati megvalósulását. Ebből fakadóan a mindennapokban súlyosan sérül a társadalombiztosítás elvi alapját képező szolidaritás, hiszen az egyes állampolgárok nem egyforma mennyiségű és minőségű szolgáltatást kapnak közfinanszírozásból. Bár elvileg minden jogosultnak ugyanaz az egészségügyi ellátás jár, a szolgáltatásokhoz való hozzáférésben és azok minőségében még Budapesten belül is nagyok a különbségek.

A jobb minőségű és a költségesebb szolgáltatásokhoz való hozzáférésben nagyon gyakran döntő szerepe van a kapcsolati tőkének, a hálapénznek és a korrupciónak. Sokszor azok nem részesülnek megfelelő egészségügyi ellátásban, akik a társadalom kevésbé szerencsés csoportjaihoz tartoznak: a szegények, a képzetlenek, a munkaerőpiacról kiszorultak. Az egészségi állapot terén tapasztalható egyenlőtlenségek csökkentése a méltányos és igazságos társadalom megteremtésének egyik legfontosabb feladata.

Mára az egészségügy talán legsúlyosabb problémáját a fiatal és középkorú orvosok külföldre vándorlása, ennek következtében a szakemberhiány és egyes szakmák (pl. háziiorvosi) előregedése jelenti. A helyzetet tovább rontja az ápoló személyzet még régebben tartó pályaelhagyása. Kiemelt feladatnak tekintjük az egészségügyi dolgozók – elsősorban a pályakezdők és az ápolószemélyzet – bérezésének rendezését.

A főváros lehetőségei

A közelmúltig az egészségügyi alapellátás az egyes kerületek felelősségi körébe, míg a szakellátás és a fekvőbeteg-ellátás a fővároshoz tartozott. Kétségtelen, hogy soha nem sikerült átfogó és hatékony egészségügyi struktúrát kiépíteni egyik korábbi fővárosi önkormányzatnak sem, mert azt legtöbbször egyéni- és pártérdekek, presztízsszemponatok, és nem utolsósorban a végrehajtáshoz szükséges bátorság hiánya akadályozta. Ennek következtében többnyire átgondolatlan döntések születtek, amelyek a hiányosságokat alapvetően nem szüntették meg, és a felesleges kapacitásokat és pazarlásokat sem sikerült maradéktalanul felszámolni, sőt azok rendszeresen újratermelődtek.

Az Orbán-kormány a korábbi viszonyokon radikálisan változtatott, magához vonva gyakorlatilag a teljes fekvőbeteg-ellátást, valamint a járóbeteg-ellátás nagyobb részének irányítását. A jelenlegi kormányzati centralizáció következtében a főváros hatásköre és mozgástere az egészségügy területén is jelentősen beszűkült.

A jelenlegi szűkebb lehetőségek azonban paradox módon megteremthetik annak feltételeit, hogy Budapest erőteljesebben foghasson hozzá az egészségügy kevésbé látványos, de talán legfontosabb feladatához: az egészségmegőrzés középpontba állításához.

Meggyőződésünk, hogy a legfontosabb társadalmi feladatok közül a helyi egészségügyi ellátásra vonatkozó feladatokat a helyi közösségek által választott testületeknek, a települési önkormányzatoknak célszerű kezelni. Továbbra is szükségesnek tartjuk, hogy a főváros visszakapja eredeti jogosultságainak többségét a lakosság jobb egészségügyi ellátásának érdekében.

Egészségmegőrzés

Alapelvnek tekintjük, hogy az egészségügyet nem betegségügyként kell értelmezni, ezzel téve egyértelművé, hogy a közösségi egészségügy feladata nem csupán a betegellátás, hanem a közösség egészére vonatkozó egészségmegőrzés, betegségmegelőzés is.

Az egészséges életmódra nevelés elsődleges célcsoportjának kell tekinteni a gyermekeket már a legkisebb kortól, mivel az egészségtudatos életmód a legfiatalabb korosztályokban alakítható ki a legsikeresebben. Az egészséges életmódra nevelés területén a család után a legfontosabb személyek azok a pedagógusok, akik a legtöbb időt töltik a fiatalokkal. Ők azok, akik legjobban ismerik őket, és akiknek személyisége hiteles, továbbá egész magatartásuk és tevékenységük pedig kellőképpen megtestesítheti a gyerekek szemében a társadalom általánosan elfogadott és jutalmazott normarendszerét.

A szakmai vezetés és háttér kialakításában az Állami Népegészségügyi Szolgálatnak van kulcsszerepe. A sokszor hangzatos és látványos kampányok, akciók, felvilágosító előadások, kampányszűrések, egészségnapok sokkal kevésbé eredményesek és sokkal kevésbé költséghatékonyak, mint a csendes, de rendszeres, a viselkedést befolyásoló, szokásokat kialakító egészségnevelés. Tehát az egészségnevelésnek mindenképpen gyakorlatorientáltnak, élményszerűnek kell lennie és be kell épülnie a

mindennapokba. Az egyéni prevenció gyakorlati megvalósítása pedig elsősorban a gyermek- és felnőtt házi orvosok, valamint a védőnők kompetenciája, természetesen együttműködve az egyes területek szakorvosával.

Nagyon fontos speciális és sokak által kényesnek tekintett témaköröknél (szex, nemi betegségek, alkohol, drog és egyéb tudatmódosító szerek) az adott területhez legjobban értő további szakemberekre, sőt e tekintetben már tapasztalatot szerzett civilekre, egyénekre és közösségekre kell támaszkodni. Kiemelt jelentőségű a kellőképpen kiképzett ún. kortárs segítők szerepe, hiszen életkori adottságuknál fogva a fiatalok számára sokkal elfogadhatóbbak az általuk közvetített értékek.

Emberi drogprevenció

Az LMP szerint összehangolt ifjúság- és oktatáspolitikára van szükség ahhoz, hogy mérsékelni tudjuk a droghasználat lélektani kárait, valamint egészségügyi és társadalmi költségeit. A problémás esetekkel ifjúsági segítők és a szociális munkások foglalkozzanak, ne pedig rendőrök. Elérhető célokat, érdekes elfoglaltságokat, gazdag közösségi élményeket kell kínálni az egész korosztálynak, hogy minél kevesebben érezzék szükségét pótszerek alkalmazásának.

Nem riogatni kell, hanem fölhívni a figyelmet a droghasználat, különösen a rendszeres, valamint az ismeretlen eredetű és összetételű dizájnerdrogok súlyos egészségügyi és társadalmi veszélyeire.

A problémával foglalkozó egészségügyi és szociális szolgáltatások többségét ma is civil szervezetek végzik, melyek rá vannak utalva a gyakran hosszas késéssel kifizetett zsugorodó kormányzati pályázatok pénzforrásaira. Ezért egyes szervezetek a megszűnés határára kerültek, a hosszú évek óta sikeresen működő programok folytatása sok helyen lehetetlenné vált. A jövőben ezeket a szervezeteket az önkormányzatoknak minden lehetséges eszközzel segítenie kell, programszerűen és szorosan együttműködve azokkal.

Fizikai és lelki egészség

Nagy előrelépést jelent a mindennapi testnevelés bevezetése az iskolákban. Ez a fizikai és lelki egészségre való jó hatása mellett felkeltheti az igényt a rendszeres mozgásra is, amelyhez minél több sportpálya, park, játszótér szükséges. Különösen fontosak a csapatsportok, mert a közösségi élményen túl ezek által alakulhat ki talán legkönnyebben a másokkal való együttműködés, a lemondás, a fájdalom- és kudarctűrési képessége.

Támogatni szükséges a mentálhigiénés programokat, és el kell terjeszteni az arra önként jelentkező és megfelelően kiképzett tanárok által vezetett tréningeket, a stressz levezetésének gyors és könnyen megvalósítható technikáit, az agressziókezelés egyszerűbb módjait.

A középiskolás korosztálynak készségi szinten meg kell tanítani az életmentés gyakorlatát és a laikusoktól is elvárható sürgősségi ellátást.

Elengedhetetlen az iskolai étkeztetés minőségi javítása, a helyes és tudatos táplálkozás igényé válását ez által is elő kell segíteni.

A szünidei és hétfégi ingyenes étkezés lehetőségét mindenütt és minden rászoruló gyermek számára feltétlenül szükséges biztosítani.

Szűrés

A fővárosi és kerületi önkormányzatoknak az egészségügyi szűrésekre az eddigieknél sokkal nagyobb hangsúlyt kell fektetniük, és a jelenleginél sokkal több anyagi forrást kell erre a célra biztosítaniuk.

A szűréseknek óriási jelentőségük van a lakosság egészségi állapotának javításában, mivel így célzott vizsgálatokkal már korán felfedezhető sok, tüneteket nem vagy alig produkáló betegség, amely ebben a stádiumában még sokkal eredményesebben és költséghatékonyabban kezelhető, mint a későbbiekben.

Népegészségügyi szempontból még ennél is nagyobb jelentősége van az ún. betegségmegelőző állapotok felfedezésének, hiszen ez még sokkal több személyt érint, és csupán figyelemfelhívással, életmódbeli tanácsadással, minimális költséggel nagyobb egészségnyereség érhető el.

A korrekt és felelős eljárásnak azonban az a feltétele, hogy a lakossági szűréseket a legszigorúbb népegészségügyi kritériumok alapján, célzottan, tervezetten és szervezeten, a legnagyobb szakmai tudással, megfelelően biztosított személyi, tárgyi és finanszírozási háttérrel végezzék; előre kiszámítva és biztosítva a következményekkel járó kapacitás- és finanszírozás-szükségletet.

Ártalomcsökkentés és járványügyi prevenció az intravénás szereket használó szenedélybetegek körében

A fővárosban több ezer intravénásan drogot fogyasztó ember él. Az elmúlt években az úgynevezett dizájnerdrogok megjelenésével lényegesen romlott a helyzet: miközben a korábban elterjedt heroint 3-4 alkalommal használták naponta a fogyasztók, az új drogfajtákat akár 15-ször is belövik egy nap. Ez pedig a fertőzésveszélyen túl több drogszeméttel is jelent. A budapesti kerületek közül a problémával leginkább érintett Józsefváros Magdolna negyedében a közterületen naponta eldobott több mint 1000 használt fecskendő és tű joggal kelt félelmet és vált ki felháborodást a környék lakóiban. A fecskendők megosztása miatt terjed a hepatitis- és a HIV-fertőzés, az eldobált drogszemét pedig zavarja a lakókat.

A kialakult helyzetben a probléma megszüntetése érdekében a rendőrség sem tud hatékonyan fellépni, az viszont tény, hogy a megoldás nem a tűcsere program megszüntetése. Szakmai szervezetek úgy vélik, hogy a tűcsere program az egyetlen hatékony módszer a HIV-fertőzések megelőzésére az intravénás szerhasználók körében, megszüntetése fokozza a járványveszélyt. A közelmúltban Athén és Szarajevó is áldozatul esett a tűcsere programok megszüntetését követő HIV- és hepatitis- fertőzések drasztikus emelkedési hullámának. Az európai uniós, illetve a nemrég a parlament által elfogadott nemzeti drogstratégia egyaránt a tűcsere programok elérhetőségének javítását írja elő.

Az LMP álláspontja szerint olyan higiénikus és ellenőrzött helyiségekre van szükség, ahol a fogyasztók steril eszközökkel adhatják be a szert, és ahonnan a tűk utána nem kerülhetnek ki az utcára. Ilyen, úgynevezett „belövő szobákat” sikerrel alkalmaznak már a világ több nagyvárosában. Budapesten a VIII. kerületen kívül még legalább két helyen lenne szükség ilyen, többszörösen is preventív funkciót ellátó helyiség azonnali megnyitására.

Oktatás - Zöld áramlat a tudás városában

Helyzetkép

A főváros oktatásirányítását ugyanaz a lehangoló koncepciótlanság, pénzelvonás, sodródás jellemzi, mint az országos oktatáspolitikát. Budapest mintegy másfélszáz iskoláját vette el az állam, amivel a Fidesz felszámolta a főváros több évszázadra visszatekintő iskolavárosi hagyományait, örökségét. Szinte semmilyen oktatási intézmény nem maradt a főváros fenntartásában.

Budapest Magyarország legnagyobb iskolafenntartó települése volt 2010-ben, a huszonegyedik század elején az önkormányzati fenntartású általános és középiskolái száma meghaladta az 500-at, a hazai szakképző iskolák negyede volt itt található és jelenleg is több, mint 300 000 iskolás és 25 000 pedagógus otthona a fővárosi – immár államosított - oktatási intézményrendszer.

A fővárosi iskolák Magyarország oktatási rendszerében megkerülhetetlenek, sikerük vagy kudarcuk meghatározó következményekkel bír a magyar gazdaság és foglalkoztatás fejlődésében, a sikeres felsőoktatás és kutatás-fejlesztés megalapozásában – végsősoron tehát Magyarország versenyképességében vagy leszakadásában.

Az elmúlt négy esztendő bizonyítja, hogy a Fidesznek nem célja a vezetői által „bűnös városnak” tekintett Budapest értékes iskolarendszerének továbbépítése, vagy akár fenntartása – helyette a fokozatos leépítés korszaka köszöntött be. A helyzetet súlyosbítja, hogy Orbán Viktor és a fővárosi frakció több tagjának értékrendje a 19. század Tisza Kálmán-féle mamelukjaira és a Mikszáth Kálmán által megénekelte dzszenrik értékvilágára emlékeztet. Ezért nem is meglepő, hogy 2014-re szinte valamennyi európai uniós szakmai szervezetből kilépett a főváros, és intézményei uniós pályázataihoz is megkésve, sokszor teljesíthetetlen feltételekkel ad fenntartói hozzájárulást. A nemzetközi hírű Mérei Intézet haláltusáját vívja, a Fazekas 100 év után kikerült a főváros szakmai irányítása alól, az iskolák, gyermekvédelmi intézmények kerültek a kiszámíthatatlan államosítás alá.

Az iskolák tükörképei a társadalomnak. Budapest sikere sokban múlik azon, hogy milyen közoktatási rendszert működtet és milyen oktatási kínálatot ad polgárainak. A működőképes társadalom felépítéséhez minőségi oktatásra van szükség. Ennek a városnak, a magyar nemzet és egész Közép-Európa legnagyobb iskolavárosának oktatási intézményeit és oktatáspolitikáját jelentős személyiségek életműve fémjelzi - a mi örökségünk Széchenyié, Treforté, Eötvösé, Podmaniczkyé, Bárczy Istváné, a máig legsikeresebb budapesti főpolgármesteré, aki többek között a fővárosi gyakorló gimnázium, a mai Fazekas, valamint a fővárosi pedagógiai intézet, a mai Mérei megalapítója volt.

Az LMP javaslatai

Az LMP azért dolgozik, hogy megvédje iskoláinkat, pedagógusainkat a gátlástalan államosítás következményeitől és a jelenlegi törvényi keretek és források igénybevételével legalább a károk csökkentését lehetővé tegye. A most záruló ciklusban a fővárosi közgyűlésben és több kerületben is sikeres javaslatot nyújtottunk be annak érdekében, hogy készüljön intézkedési terv az államosítási folyamat konkrét lépéseiről. Ugyancsak javasoltuk azt is, hogy az intézményvezetők és oktatási szakemberek bevonásával készüljön döntési csomag arról, hogy a főváros hogyan biztosíthatja azokat az eddig nyújtott többletszolgáltatásokat, amelyek az államosítás következtében elvesznek, így például a szakköröket, sport és szabadidős tevékenységeket, kéttannyelvű képzést, idegen nyelvi előképzőket, sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók oktatását, vagy a pedagógiai asszisztens szolgáltatást.

Az elmúlt években az LMP adta a főváros oktatási bizottságának egyik alelnökét, számos kerületben képviselőit és oktatási szakértőket - ezért nem csupán a fővárosi tagságunk révén, hanem ellenzéki tisztségviselőként is van közvetlen tapasztalatunk arról, hogy mi minden ment veszendőbe és mi a tétje a következő öt esztendőnek a főváros oktatási rendszerében.

Kármentés és új katalizátorszerep: az LMP oktatási küldetése Budapest, a tanuló város újrateremtése érdekében

Budapest az egyik legnagyobb vesztese az elmúlt évek drámai kormányzati újraállamosítási ámokfutásának. A 2010-ben még 40 milliárdos források helyett 2014-re 9 milliárd alá olvadt a város oktatási büdzséje, és fenntartói szerepe szinte nullára csökkent. Nincsen saját általános és középiskolája, megszűntek oktatási innovációs közalapítványai, elvesztette a Fazekas Gimnáziumot és a bezárás szintjére csonkította a Mérei Ferenc Intézetet, minden befolyása megszűnt a legnagyobb hazai szakképzési intézményrendszer felett. Nemzetközi és európai uniós szakmai szervezeti tagságait egytől-egyik lemondta.

Az iskola a jövő nemzedékének műhelye – az oktatáspolitikai társadalmi értékekről, az életminőségről vall, a magyar hagyományokhoz és a nagyvilághoz való viszonyunk tükörképe. Az iskola nem az államé, hanem polgáraié - vissza kell adni a pedagógusoknak, a szülőknek és az önkormányzatoknak a szabadság tereit az oktatásban a fővárosban is.

A kármentés lépcsői

Az LMP önálló, megerősített élethosszig tartó tanulási (azaz köz-, szak- és felnőttoktatási) főosztályt, megerősített oktatási főpolgármester-helyettesi mozgásteret, jelentős, a 2014-es 9 milliárdos kiadási szintet legalább 50 százalékkal növelő oktatási költségvetés, önkormányzatiságra és autonómiára épített fővárosi közoktatási rendszer újraépítését képviseli. A KLIK intézményét csak egy parlamenti fordulat, vagy társadalmi ellenállás bonthatja le.

Jelenleg konstruktív bizottsági és képviselői munkával van mozgásterünk a fővárosi oktatási intézményekben tanulók és tanítók helyzetének javítására. A következő 5 éves önkormányzati ciklusban nem reális cél a főváros iskolafenntartói jogainak visszaállítása, de mindent meg kell tenni azért, hogy ez ne jelenthesse azt, hogy a főváros teljesen kivonul a számára nem kötelező pedagógiai innovációs, beruházási vagy képzési feladatok ellátása alól.

Az LMP a fővárosban is a pedagógusok autonómiáját és az intézményvezetők, a szaktanárok innovációs tökéjének helyreállítását, kreativitásuk érvényesítését tartja támogatandónak. Ez az alapvető feltétele a sikeres budapesti oktatáspolitikának. Az LMP az életpályamodell teljesítmény és minőség alapú korrekcióját, az intézmények pénzügyi autonómiájának és pályázási szabadságának helyreállítását kínálja - erre külön pénzügyi innovációs alap felállítását javasoljuk.

Az LMP oktatáspolitikusai rendszeres és szakszerű tájékoztató fórumokat kívánnak nyújtani a fővárosi iskolák vezetőinek és pedagógusainak annak érdekében, hogy a megnyíló pályázati lehetőségekkel és a szakmai innovációs lehetőségekkel hatékonyan tudjanak élni. Nem tartjuk elfogadhatónak, hogy az intézményvezetők és a vezető tanárok az évtizedek alatt felhalmozott forrászerzési és kapcsolatépítési tudásukat a jelenleg korlátozott intézményi autonómia és a nem létező pénzügyi önállóság miatt teljesen feladják, ezért számukra a kapcsolatépítés és a hazai és nemzetközi partnerség fórumait kívánjuk megnyitni.

Egy a szülőkkel, civil szervezetekkel és az üzleti szférával való szoros, partnerségre épülő, a társadalmi tőkét az iskolában megjelenítő modellt képviselünk az oktatáspolitikában. Az iskola nem az államé, hanem mindnyájunké!

Budapesti Oktatási Kerekasztal felállítása

Az LMP a hatályos köznevelési törvény alapján elsődlegesen helyi közügyként kezeli a közoktatási ágazatot, amelynek minőségi fenntartása és üzemeltetése az állami Klebelsberg Intézményfenntartóval közös érdekünk és felelősségünk.

Az átalakuló helyi köznevelési intézményrendszerben történő sikeres munka garanciáját az adja, ha a fenntartói és üzemeltetői döntések előkészítésébe a partnerség és a részvételi demokrácia alapelvét követve bevonjuk a legfontosabb szereplőket: a fenntartó illetve az üzemeltető önkormányzati és állami szervezetek képviselőit, a munkaadók és munkavállalók képviselőit, illetve az intézményvezetők és a köznevelési intézmények alkalmazottainak képviselőit is. Követeljük minden, a fővárosi iskolákra vonatkozó KLIK döntés előzetes véleményezési jogát is a Budapesti Oktatási Kerekasztal (BOK) számára.

Ezért a 2014 őszen felálló fővárosi vezetésnél képviselőink és oktatási szakembereink nevében kezdeményezzük egy új köznevelési konzultatív testület, a Budapesti Oktatási Kerekasztal megalapítását.

Jövőkép és kiemelt fejlesztési területek

A jelenkor haladó szemléletű követelményeinek megújuló tantárgystruktúrában, korszerű szociális, közgazdasági, ökológiai és szellemi értékeket közvetítő oktatáspolitikai megoldásokkal kell megfelelni.

Új ösztönző rendszert alakítunk ki tehetséggondozásra, felzárkóztatásra, az ökoiskolai és zöld óvodai hálózat megerősítésére, közgazdasági és demokratikus társadalomismereti alapismeretekre való felkészítésre, szakképzésre és felnőttképzésre, valamint ezek európai együttműködésben megvalósítható formáinak támogatására. Emelt szintű támogatási rendszert hozunk létre a valamilyen szempontból kiemelkedő teljesítményt felmutató kerületi iskolák és pedagógusok számára. Szorgalmazzuk a hátrányos helyzetű városrészekben a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket, tanulókat integráló köznevelési intézmények és pedagógusaik kiemelt fővárosi támogatását. Kezdeményezzük a

gyermekjóléti szakemberek iskolákban történő újraalkalmazását.

Az iskolán kívüli tevékenységek finanszírozását a jelenlegi 200 milliós forrás helyett 2 milliárd forintos programmá növeljük. A főváros színházai, múzeumai, állat- és növénykertje, valamint a BKK és a számos fővárosi szolgáltató cég egyaránt legyen az iskolák projektalapú tanórán kívüli programjainak szakmai partnere, szponzora és a velük való együttműködésre egyaránt számítunk a pályaválasztásban és a fővárosi szakemberképzésben.

Megújítjuk a fővárosi közigazgatási ösztöndíj-programot: megnövelt forrásokkal az egyetemekkel és középiskolákkal új, korszerű tanulmányi ösztöndíjas és gyakornoki rendszert alakítunk ki.

A jelenleg csak nevében létező ökoiskolai hálózatot szakmai és pénzügyi források megnyitásával, iskolai öko-gyakorlókertek létrehozásával és fenntartásával újra kell éleszteni annak érdekében, hogy fővárosi ökoiskolai hálózat európai mintaprojektté válhasson. Ezáltal az egyik legsikeresebb közép-európai ökoiskolai hálózat megalapozója lehet az LMP a fővárosban.

Fontos előrelépést jelent, hogy számos óvoda, iskola, kollégium elindult az ökointézménnyé válás útján, sokan részévé váltak az ökoiskolák, ökokollégiumok hálózatának. Ugyanakkor ezen a területen még további jelentős kibontakozásra van szükség. Kiemelten fontosnak tekintjük, hogy az oktatás, nevelés színterei révén a diákok, fiataloknak iskolai és iskolán kívüli tevékenységek keretében lehetőségük nyíljon környezetük sokszínűségének megismerésére, a társadalmi felelősségvállalásra, a társadalmi szolidaritás gyakorlására, a nyitott gondolkodásmód elsajátítására, a toleráns, a másik iránt érdeklődő attitűdök fejlesztésére.

A pénzügyi, közgazdasági ismeretek oktatását kiemelten támogatjuk hagyományos órai és tanórán kívüli projektekben. A JAM-program számos budapesti iskolában több ezer gyermek számára ismert és több száz pedagógust lehet általa tovább képezni. Ez a pénzügyi analfabetizmus sürgető legyőzésén kívül a diákvállalkozásokkal kapcsolatos ismereteket is átad, és a kapitalizmus alapvető szabályainak ökotudatos kritikáját is beviszi a fővárosi iskolákba.

Családi napközi

A családi napközi olyan közösségeket támogató intézményi megoldás, amely ma már Magyarországon is magas színvonalon igénybe vehető és több szempontból előnyösebb ellátási forma, mint az általánosan elterjedt bölcsődei és óvodai ellátás. A családi napközik kialakítása hatékony, a helyi közösség erőforrásait felhasználó munkahelyteremtő struktúra.

Az LMP célja, hogy a családi napközi egyre több család számára legyen elérhető Budapesten. Az óvodai férőhelyek növelése és a minőségi öko-tudatos óvodai programok megerősítése kiemelt célunk, az erre vonatkozó operatív és pénzügyi javaslatok kidolgozásában partnerek leszünk.

Jobb feltételeket az oktatás finanszírozásában!

Meg kell találni annak a módját, hogy a főváros és a fővárosi települési önkormányzatok érdekeltté váljanak a köznevelési intézmények programjainak helyi támogatásában.

A közoktatásban dolgozók alulfizetettek. Ez elsősorban a központi kormányzatra ró felelősséget, de a fővárosi önkormányzat is tehet lépéseket. Kezdeményezzük, hogy a pályakezdő pedagógusok a fővárosi bérlakás program kiemelt kedvezményezettjei legyenek.

Rugalmas szakképzést!

Nem elég, hogy a szakképző intézmények, az őket összefogó TISZK-ek formális kapcsolatban legyenek ipari és gazdasági szereplőkkel; a munkáltatókkal való rugalmas, akár évfolyamonként eltérő tartalmú kapcsolatra van szükség ahhoz, hogy a diákok valóban piacképes tudást kapjanak. Csakis olyan szakképző intézeti évfolyam indulhat, amelynek tanulói számára biztosított a képzés ideje alatti tényleges szakmai gyakorlat, valamint a képzés után a partnerként jelenlévő gazdasági társulás az évfolyam tanulóinak legalább egy éves fizetett munkát is tud biztosítani.

A fővárosnak kezdeményező szerepet kell játszania, hogy a kerületi önkormányzatok az iskoláztatással kapcsolatos, az uniós pályázati források elnyeréséhez immár nélkülözhetetlen esélyegyenlőségi tervek kidolgozásához magas színvonalú, a problémákat, a fejlesztési alternatívákat valóban feltáró szakmai segítséget kapjanak. A fővárosnak kötelessége, hogy a társadalmi igazságosság szempontjainak, az

esélyegyenlőségi tervekben tett kerületi vállalásoknak a gyakorlati érvényesülését monitorozza.

Az iskolák demokratizálása

Korlátok nélkül tájékozódó, kreatív, szabad és felelősen gondolkodó nemzedékeket kell nevelnünk, hogy képesek legyenek működtetni egy emberi léptékű, fenntartható, igazságos és részvételi társadalmat, megtalálják az életmentő válaszokat a XXI. század súlyos civilizációs és környezeti válságára, melyet nagyrészt mi, felnőtt generációk idéztünk elő.

Az iskolarendszer válságát meg nem oldja, sőt elmélyíti a túlzott szervezeti centralizáció, a visszaállított tekintélyelvűség, valamint a diákok és pedagógusok munkájára, szellemiségére és életmódjára egyaránt kiterjesztett, szigorodó kontroll.

Van kiút, de ehhez az kell, hogy az oktatásügy szereplőinek az iskolaszervezés alternatív, szerte a világban bevált, kifejezetten partnerségi és közösségi döntéshozatalra építő módjait legyen lehetőségük megismerni. Helyi oktatásügyi célunk, hogy a hazai pedagógusok és diákok bizalmát e módszerek iránt fokozatosan megnyerjük. Ezek olyan hatékony és humánus készségekkel vértetik fel őket, amelyekről már alappal remélhetik az oktatás motiváló erejének, az iskola légkörének érezhető javulását, a korábban lemaradó gyerekek, fiatalok sikeresebb részvételét, a tanárok, diákok és szülők együttműködésének kialakulását, az egymás kölcsönös tiszteletének és megbecsülésének feléledését, az iskolai erőszak alábbhagyását, a gyermek- és fiatalkori bűnözés általános csökkenését.

Kezdeményezzük, hogy az önkormányzatok vegyenek részt olyan tréningek, iskolagyűlések, mediációk és békítőkörök anyagi támogatásában, amelyek a részvételi demokrácia alapjait megteremtő készségeket - az önismeretet és az empátiát, az erőszakmentes kommunikációt és vitakultúrát, a konfliktuskezelést, a korrekt érdekérvényesítést és az együttműködést - fejlesztik. Szorgalmazzuk, hogy az önkormányzatok díjazással is ismerjék el a résztvevő intézményeket.

AZ LMP célja, hogy minden oktatási intézményben készüljön a diákok részvételével iskolazöldítési intézkedési terv, amely a büfék kínálatától kezdve a hulladékgazdálkodás kérdésein illetve az épületben és környékén kialakítható zöldfelületek megtervezésén át egy esetleges épület-felújítás szempontrendszerének kialakításáig minden fontos kérdéssel foglalkozik. Szintén szorgalmazni fogjuk, hogy

a fővárosi oktatási intézmények az óvodáktól az egyetemekig fogadják örökbe szűkebb földrajzi környezetük egy darabját (egy teret, egy parkot, egy Dunapartszakaszt, stb.), és e védnökség keretében igyekezzenek helyreállítani, javítani az adott terület környezeti jellemzőit.

Kitekintés

A zöldek küldetése a várospolitikában is az, hogy a kiszolgáltatottaknak reményt, a kizsákmányoltaknak szolidaritást, az elfásult jobb és baloldali politikai gondolkodást meghaladva pedig új szellemi energiát és inspirációt nyújtson.

A zöldek nyugat-európai és hazai sikertörténete olyan politikai és intellektuális katalizátorszerep fokozatos beteljesülésének ígéretét is hordozza, amelyre Budapesten a zöldek közül egyedül az LMP képes. A jövő nemzedékét olyan oktatási rendszerben kell felnevelnünk, amelyben egyszerre van jelen a nemzeti hagyomány és az európai örökség, ti. a nemzeti és az európai eszmény. Azért dolgozunk, hogy a főváros oktatási rendszere egyszerre mozduljon el az esélyteremtés-igazságosság, a fenntarthatóság-környezettudatosság, és a demokratikus részvétel-közösségiség irányába.

Az LMP eddig is azon volt, s az új önkormányzati időszakban is azon lesz, hogy a romokból újraépítse, amit a konzervatív-liberális Széchenyi és Trefort építettek és paradox módon épp a magukat konzervatívnak és nemzetinek valló jobboldali utódaik semmisítenek meg.

Ehhez kérjük a választók bizalmát.

Ifjúságpolitika

Közösségi terek

A fiatal generációk számára a közösségi terek találkozási pontok, amelyek szabadságot adnak, nyitottá tesznek, és hozzájárulnak ahhoz, hogy a jövő Magyarországa ne egymás mellett lakó emberek élőhelye legyen, hanem igazi közösséggé váljon. Ezért kiemelt figyelmet fordítunk a közösségi programokra, közösségi terek fejlesztésére és újabbak létrehozására.

14-20 éves korosztály:

A korosztály tagjai már nem teljesen önállóan. Az önszerveződéssel, öngondoskodással kapcsolatos készségek fejlesztése – iskolán kívüli öngazgatási lehetőségek, szerepek fejlesztése révén - új kihívásokat és új lehetőségeket is magában rejt. A fejlesztések kiinduló pontja a közösségi-ifjúsági terek kezelése, fejlesztése, amelyeket egy a közoktatástól különálló program keretei között javasolunk megvalósítani. Az önkormányzatok előzetesen kijelölt vagy az ifjúság által javasolt helyszíneken kezdhetnek olyan tevékenységekbe, amelyek megvalósításához az önkormányzatok pályázati úton, vagy az ötletekkel rendelkező, kezdeményező fiatalok ügynevezett közösségi költségvetési keretben nyerhetnek támogatást.

20-30 éves korosztály:

E korcsoportnál a lakhatási, továbbtanulási, vagy szakmai karrierépítési ambícióikat kell támogatni. Mindamelllett hogy ezen törekvéseik egyéb kormányzati programokon keresztül is segíthetőek, az életkezdési programok támogatását az LMP szerint az ifjúsági terekkel kell összekötni. A kormányprogramok társadalmasításának folyamatos színtereivé válhatnak az ifjúsági közösségi szolgáltató központokkal, ügynevezett inkubátor programokkal is „megerősített” ifjúsági terek, melyeknek fenntarthatósági előnyévé válhat a közösségi térben létrehozott vállalkozási tapasztalatok átadása az újabban érkezők számára.

30-35 éves korosztály:

A fiatal családalapítók csoportja számára a családtervezés, családalapítás közösségi támogatása jelent kiemelt segítséget. A helyi bérlakás projektjei - mint például a

fecske házak – számukra első önálló lakhatási lehetőséget kell, hogy biztosítson.

Álláspontunk szerint az oktatási-, szociális-, kulturális határterületeket átívelő ifjúságpolitikának a helyi adottságokhoz igazodóan, tartós működési távlatokra tervezetten kell megvalósulnia, és semmiképpen sem rövid időszakokra vonatkozó kampányszerű megoldások formájában.

Minden fiatal számára elérhető művelődési és tömegsport lehetőségeket!

Hátrányos helyzetű fővárosi fiatalok tízezrei nem jutnak el olyan szabadidős művelődési programokat nyújtó intézményekbe, amelyek bővítik az általános tájékozottságot, elősegítik az ismeretek, készségek elsajátítását. Sokak számára megfizethetetlenek a különféle általános műveltséget gazdagító, és az iskolai ismereteket kiegészítő művelődési programok, illetve elérhetetlenek az iskolaidőn kívüli sportolási lehetőségek.

Fontosnak tartjuk, hogy az ifjúság lehetőségekhez juttatása a fiatalok szociális helyzetére utaló megkülönböztetés nélkül, ösztönző támogatások formájában, az egyéni körülmények figyelembevételével valósuljon meg. Elsődleges stratégiai partnerekké válhatnak ebben a köznevelési intézmények mellett a gyermekjóléti-, valamint családkörüli szolgáltatásokat nyújtó intézmények.

A Fővárosi Önkormányzat biztosítson intézményi költségvetési kiegészítő keretet, valamint nagymértékű kedvezményeket arra, hogy az intézményeknek a szociális támogatások mértékétől függetlenül lehetőségük legyen ösztönző támogatások nyújtására (pl. kedvezményes vagy ingyenes uszoda- és gyógyfürdőbérlet, állatkerti-, vadasparki-, belépő, mújégpálya bérlet, színház- és hangverseny bérlet, több múzeumba szóló ingyenes belépő, uszodabérlet, stb.). Fontos, hogy a köznevelési, gyermekjóléti és ifjúságvédelmi intézmények a fiatalok felé egyéni szükségleteik, körülményeik, illetve fejlődést mutató teljesítményük figyelembe vétele mellett, elérhető jutalomként közvetítsék az ösztönző támogatásokat.

A digitális nagyváros koncepciója -----

A digitális Budapest felé

Az LMP nem a múlt, hanem a jövő pártja, éppen ezért a 21. századi Budapest megtervezésének és megalkotásának programját kínálja. Mi, budapestiek, valamennyien a digitális korszak részesei vagyunk, gyermekeink pedig valamennyien a digitális generáció tagjai.

A digitális ismeretek és készségek közösségi elsajátítása és alkalmazása olyan kulcsterület, amely híd a tudásalapú gazdaság elvárásai és az élethosszig tartó tanulás elve között. Nem véletlen, hogy az Európai Unió legsikeresebb városai olyan fejlesztési programokat dolgoztak ki, amelyeknek külön digitális fejezetei is vannak.

Az ún. „internet-generáció” (az 1977 után született nemzedék) számára az információszabadság, az on-line szociális kapcsolatok, a kollektív tudásmegosztás, a közösségi tartalom előállítás és tartalommegosztás, vagyis a web2 nyújtotta lehetőségek a hétköznapi élet szerves részét képezik. Míg szüleik legfeljebb a kisvasutat és a babavilágot irányították, a ma gyermekei már vezéregyéniségei egy digitális forradalomnak, amely átalakít minden társadalmi intézményt.

Modern, versenyképes Budapest nem képzelhető el anélkül, hogy a város polgárai a digitális kompetenciákat ne a jövő, hanem a jelen eszközeként hasznosítsák. A digitális város programja nem politikai kampánycél, nem is üzleti lobbik eszköze, hanem természetes közege az ún. D "Digitális", N "Netes" vagy egyszerűen Z generációnak, azaz a mai iskolások, fiatal munkavállalók és egyetemisták nemzedékének.

Az LMP komplex, digitális Budapest programot hirdet, melynek részeként a WIFI-vel ellátott közterek számát radikálisan megnöveli, támogatja az e-tanulás, e-vállalkozás és e-közigazgatás valamennyi formáját. Kiemelt helyi adókedvezményt javasol az e-kereskedelem fejlesztésében és működtetésében érdekelt vállalkozások számára. Az LMP külön e-Budapest munkacsoport felállítását akarja a fővárosi önkormányzatban és ösztönző programokat kíván indítani az e-közigazgatás hatékonyságának növelésére. Az e-tanulás és az e-vállalkozás legjobb eredményeit pedig e-Budapest Díj bevezetésével javasolja honorálni.

A LEGZÖLDEBB FŐVÁROS EURÓPÁBAN!

A budapesti városüzemeltetést jelenleg drága működés, alig mérhető teljesítmény és alacsony innovációs készség jellemzi, miközben az átláthatóság elve csak elvétve érvényesül. Félő, hogy a nyugati trendekkel ellentétben nálunk nem az "okos" energiafelhasználás és a hatékonyságnövelő fejlesztések játsszák a jövőben a fő szerepet, hanem a lobbierdekek és az átláthatatlan finanszírozás.

Pedig a nagyvárosi környezetet jellemző magas lakó- és vállalkozássűrűség miatt hatalmas energiamennyiség lenne megtakarítható a fenntarthatósági szempontokat érvényesítő, a tudáson, technológián és a megújuló erőforrások használatán alapuló „zöld” városfejlesztési és városüzemeltetési alapelvek alkalmazásával. Ennek eléréséhez úttörő szerepet kell vállalni, innovatív megoldásokat kell kínálni a Budapestet terhelő olyan problémákra és kockázatokra, mint az épületállomány leromlása, a városi zöldfelületek elhanyagoltsága, a rossz levegőminőség, a magas zajszint, a kívánatostól elmaradó mértékű hulladék-újrafeldolgozás, vagy éppen a barnamezős területek és a helyi megújuló források kihasználatlansága.

Itt az idő, hogy a gazdasági, társadalmi és környezeti fenntarthatóságot, azaz a „zöld város” koncepciót Budapest fejlesztési stratégiájának középpontjába helyezzük.

A „Zöld Város” koncepció célkitűzései:

Együttműködő, zöld városvezetés.

Jó példával jár elől az a várospolitikai, amely a kerületi önkormányzatokkal, más érintett hatóságokkal, a civilekkel és kisvállalkozásokkal együttműködésben fejlődik, emellett ugyanakkor biztosítja, hogy a stratégiai lakhatási-, közlekedési- és zöldfelületi infrastruktúrafejlesztések az érintettek bevonásával, érdekeik figyelembe vételével, a fenntarthatósági szempontok érvényesülésével valósuljanak meg.

A megújuló Budapest vezetésének fel kell ismernie az alapvető változások iránti igényt és meg kell ragadnia az új ötleteket, inspirálnia, kísérleteznie kell, és nem

szabad félnie a kockázatvállalástól. A fővárosi és kerületi önkormányzatok, továbbá intézményeik az egyik legfőbb fogyasztók, megrendelők az infrastruktúrafejlesztési és szolgáltatási piacon. Vásárlóerejük tudatos alkalmazásával lehetőséget kell teremteniük a korszerű, minőségi, környezetbarát termékek, szolgáltatások és építőipari munkák előnyben részesítésére, amelyek révén jelentős mértékben járulhatnak hozzá a fenntartható fogyasztáshoz és termeléshez, illetve az erőforrás-hatékonyabb, ún. zöld gazdaság kialakulásához.

A „zöld közbeszerzések”, azaz a környezetbarát termékek és szolgáltatások előnyben részesítésével teremthető meg ezen termékek és szolgáltatások iránti kereslet kritikus tömege, amely máskülönben nehezen bontakozna ki a hazai piacon. A zöld közbeszerzések rendszere igen erős ösztönzést jelenthetne hazai öko-innovációs fejlesztések számára.

Fenntartható közlekedés

Egy zöld városban biztonságos és kellemes sétálni, jó kerékpározni. A munkahelyek, a helyi intézmények könnyedén, akadálymentesen elérhetőek. A lehető legkevesebbet kell légszennyező járművekkel utazni, mert a helyi közlekedési rendszer megfizethető és környezetbarát közlekedési lehetőségek sokaságát nyújtja. A legjobb elérhető technológiák alkalmazásával hatékonyan lehet küzdeni a környezetterhelés, a levegő- és zajszennyezés csökkentéséért. A kutatások azt mutatják, hogy a levegőszennyezés, a közlekedési balesetek és forgalmi dugók jelentette társadalmi-gazdasági költségek jelentősen meghaladják azt az összeget, amennyibe Budapest közösségi közlekedésének „zöld” üzemre történő áttérése kerülne.

Energiahatékonyság

A legnagyobb energiahatékonyság javulás a fűtési és szigetelési rendszerek, az „okos” technológiákkal támogatott energiafelhasználás, továbbá a megújuló energiák hasznosítása terén érhető el. Az alacsony szintű szén-dioxid kibocsátással nem csak a klímaváltozás hátrányos következményei csökkenthetők, de a mindenkori globális gazdasági helyzettől való függelmi viszony is, amennyiben a városi közmű-infrastruktúrák és szolgáltatások energia-ellátása helyi megújuló forrásokon alapszik.

Zöld gazdaság

A gazdaság szerkezetét az anyag-, energia- és tőkeigényes iparágak felől a tudásra alapozott, emberléptékű és környezetbarát iparágak felé kell terelni. Budapest, mint tudásközpont a zöld technológiák innovációs központjaként is funkcionálhat, ahol az

erőforrásokat hatékonyan használják fel, és ahol az új hulladékhasznosító technológiák kifejlesztése és elterjesztése a hazai zöld gazdaság egyik pillérét jelentheti.

Egészséges élelmiszerek

A sokszínű nagyvárosi gasztrókultúrában kiemelt helyet foglalnak az értékes helyi, fenntartható módon készült tájjellegű, öko- és kézműves élelmiszerek, melyek fogyasztása a helyi társadalom, környezet és gazdaság javát szolgálja. Kisebb tereken és nagyobb csomópontokban szinte a hét minden napján elérhető a friss, termelői áru.

Rekreációs lehetőségek

A növényzet, a lombos fasorok és a rekreációs célú közparkok pozitív hatással bírnak a városban lakók közérzetére, ezért is fontos a zöldfelületek megfelelő gondozása, továbbá az akadálymentes, de sportolásra is alkalmas sétányok bővítése és étellel való telítése.

A „zöld város” koncepció alapja, hogy az épületállomány és a közterületek felújítása, a városi zöldfelületek fejlesztése és gondozása, a városüzemeltetésben a megújuló energiaforrásokra való alapozás mind olyan befektetések, melyek gazdasági, társadalmi és környezeti hasznot hoznak, országos, fővárosi és kerületi szinten éppúgy, mint az egyén szintjén.

A program megvalósítása és eredményeinek fenntartása az önkormányzati szolgáltatás része, amit közös adónkból, elsősorban a Budapesten élők számára alakítanánk ki és tartanánk fenn. A zöld fejlesztési beruházások során éppen ezért nem csupán figyelembe kell venni a lakosság igényeit, de aktívan be kell vonni az érintetteket a fejlesztések előkészítésébe és megvalósításába. Meg kell ismertetni azt a hatalmas környezeti, gazdasági és humán-társadalmi nyereséget, melyben a természet részesít minket nemcsak Budapest lakosságával, hanem a kormányzati és kerületi döntéshozókkal, befektetőkkel és ingatlanfejlesztőkkel, továbbá a civil és szakmai partnerekkel egyaránt.

Program, intézkedések:

- Létrehozuk a Fővárosi Zöld Beruházási Alapot, amely 3 év alatt 10 000 budapesti ház megújulását, energiahatékonysági beruházások megvalósulását és a budapesti zöldfelületek bővítését és fenntartását segíti elő.

- Megpályázzuk az Európa Zöld Fővárosa címet („zöld” vállalásainkat a díj elnyerésétől függetlenül is megvalósítjuk).
- Díjat alapítunk a legjobb öko-innovációs projektek népszerűsítése céljából.
- A „zöld közbeszerzések” rendszerében, a környezeti, társadalmi és gazdasági fenntarthatósági szempontok érvényesítésével, a környezetbarát megoldásokat, fejlesztéseket, termékeket és szolgáltatásokat részesítjük előnyben.
- Népszerűsítjük a környezetbarát közlekedési módokat, célul tűzzük ki a kerékpározás arányának megkétszerezését 2018-ig. Előírjuk, hogy legalább 80 százalékban megújuló energiaforrásból származó elektromos áramot használjon a közösségi közlekedés (metró, villamosok).
- A zaj- és levegőszennyezés csökkentése érdekében 2015-től kizárólag elektromos, biogáz vagy hibrid meghajtású autóbuszokat szerzünk be. Villamospálya-zöldítési programot indítunk.
- Érvényesítjük a passzívház standardot minden 2015. év után kezdődő építkezésnél. Fokozatosan előírjuk energiahatékonysági akcióterv készítését az 50 ezer négyzetméternél nagyobb ingatlanokra. Évente min. 2 százalékos felújítási arányt tűzünk ki a középületek vonatkozásában. A közvilágítás áramellátását megújuló energiaforrásokra állítjuk át. Létrehozuk az Energia Házát, amely átfogó és ingyenes tanácsadást nyújt a lakosság részére, elősegítve az otthonok energia-hatékonyá tételét.
- Bővítjük a termelői piacok hálózatát.
- Ösztönözzük a barnamezős területek kulturális-rekreációs célú hasznosítását.
- Megújítjuk, akadálymentesítjük és étellel töltjük meg Budapest rekreációra és sportolásra alkalmas tereit (pl. Népliget, Népsziget, Rákos-patak). Ivóvíz kutakat és csobogókat, szabadtéri sportpályákat, utcabútorokat és művészeti alkotásokat létesítünk a köztereken, parkokban, létrehozuk és üzemeltetjük az ingyenes illemhelyek hálózatát. A lakosság, a vállalkozások és a kerületi önkormányzatok zöld városzöldítési elképzeléseit és együttműködéseit maximálisan támogatjuk: jelentős pályázati pénzeket szánunk a kedvező hatású zöld homlokzatok, háztetők és lombos fasorok kialakítására, forgalomcsillapítási projektek megvalósulására, új sétányok és zöldfelületek kialakítására, a meglévők gondozására. Elvégezzük az üres fasori helyek fásítását, közösségi faültetéseket kezdeményezünk és revitalizáljuk a felszíni vízfolyásokat. Felülvizsgáljuk a közösségi zöldvagyongazdálkodást. A zöldfelületi fejlesztéseket is bevonjuk a részvételi költségvetés és közösségi tervezés körébe. A helyi adók és kedvezmények rendszerén keresztül jutalmazzuk a zöldfelület létesítését és fenntartását, ugyanezzel az eszközzel büntetjük azok csökkentését.

Az innovatív megoldásokat és a fenntarthatósági követelményeket egyszerre érvényesítő „Megújuló Budapest Program” megvalósulása hatalmas társadalmi és gazdasági nyereséget jelent a városnak.

Mérhető eredmények és hatások (a teljesség igénye nélkül):

Befektetésvonzás, zöld gazdaságélénkítés és munkahelyteremtés

A felállítandó Fővárosi Zöld Beruházási Alapból 3 év alatt 30 milliárd forint fővárosi támogatást zöld beruházásokra fordítva, legalább még kétszer ennyi intézményi és lakossági (cca. 100 milliárd forint) forrás terelődne az épület-felújítási, energiakorszerűsítési, zöldfelületi és közműfejlesztések felé. Budapesti házak ezreinek felújítása, bezöldítése, a közparkok megújítása, a hulladékhasznosítási-, vízgazdálkodási- és energetikai beruházások a lakosság és a helyi kisvállalkozások közvetlen részvételével valósulnának meg.

Ingyatlanérték növekedés

Napjaink egyik aktuális kérdése az ingatlanárak változása, melyben egyre fontosabb szerepet játszik az energiahatékonyság és a környezet. Kutatások szerint az ingatlanérték 4-33 százalékkal nő, amennyiben az ingatlan zöld területre néz, vagy a közelében zöld terület található. A megújuló közterületek jellemzően 20 százalék feletti ingatlanérték növekedéshez vezetnek. Jelentős értéknövekedés egyszerűen növényzet telepítésével is érvényesíthető: akár 40 százalékos energia-megtakarítás is elérhető csupán növényi szigetelési és árnyékolási megoldások alkalmazásával.

Levegőminőség javulás

A zöldfelületek képesek leghatékonyabban ellensúlyozni a városi levegő két legkárosabb tulajdonságát: a szárazságot és az egészségkárosító anyagokat is szervezetünkbe juttató szálló port. A korom és más finompor-szennyeződések szív-és érrendszeri problémákhoz, tüdőbetegségekhez, korai halálesethez vezetnek. A szennyezőanyagok szűrésében a fának kiemelkedő szerepe van: számos lomb-és tűlevelű faj kitűnően köti meg szállóport (pm10), nitrogén-oxidokat, ózont, illékony szerves vegyületeket és egyéb szennyeződéceket. A fasor nélküli utcák finompor szennyezettsége akár a négyszerese a fásított utcákénak. A fák a szennyezőanyagok szűrésén és megkötésén túl több módon javítják a levegőminőséget és városklímát: a levelek párologtatásával levegőt hűtenek és helyi tisztító légáramlatokat generálnak, oxigént termelnek és szén-dioxidot kötnek meg.

Rekreáció és kikapcsolódás

Zöld környezetben az emberek fizikai egészsége javul, a koncentrációképesség nő. A zöld területek és a fizikai, lelki egészség között számos jól kimutatható kapcsolat van. A stresszbetegség társadalomra nehezedő több százmilliárd forintba rúgó költsége, a kórházi napok száma a növényzet tudatos alkalmazásával legalább 10 százalékkal csökkenthető, a munkahelyek zöldítésével a lebetegedés megelőzhető, a beteg emberek zöld környezetbe helyezéssel gyógyíthatóak. Minél zöldebb a lakókörnyezet, annál kevesebb a regisztrált betegség a lakók között.

Mint a néhány kiragadott példán keresztül láthatjuk, a zöld területeknek számos jól mérhető pozitív hatása van – az egészségügyi kiadások csökkentésétől a levegőminőség javításán és az ingatlanértékek növelésén keresztül egészen a munkahelyteremtésig.

Energia-hatékony épületek, takarékos város

A felhasznált energia 37 százalékát a háztartások és a közületek fogyasztják el, ennek legjelentősebb hányadát az épületek üzemeltetése, ezen belül is háromnegyed részt a fűtésük teszi ki, miközben a lakóépületek 75 százaléka energetikai szempontból korszerűtlen, pazarló. Az energia előállítás módja szerint a földgáz dominál, míg a megújuló források csak 5 százalékkal részesednek a kedvező geológiai és meteorológiai adottságok ellenére. A nyolcvanas években a lakosság döntő része átállt a gáz alapú fűtésre, ami Európában egyedülálló függőséget és veszélyes kiszolgáltatottságot eredményezett.

Célunk, hogy a következő évtizedekben az ország energiafelhasználásának folyamatos csökkenése mellett – amit elsősorban az épületek és a közlekedés energiaigényének csökkentésével lehet és kell elérni – ennek egyre nagyobb hányadát a helyben előállított és felhasznált megújuló erőforrások adják. Így a hazai energiagazdálkodás fő kitörési pontja a lakások és kommunális épületek energiahatékonyságának javítása lehet.

Aggasztó méreteket öltött az épületek folyamatos állagromlása. A rendszerváltás előtt épült fővárosi lakások, társasházak, családi házak szinte teljes spektruma energetikailag elavult és pazarló, sürgős korszerűsítésre szorul és az építéstechnológiához társuló egyéb olyan jellemzők, mint a belső gépészeti hálózatok elavulása, kiegészülve a lakók nehéz anyagi helyzetével, a társasházak

forráshiányával, építészeti és szociológiai problémáival teszik a társasház-kezelés kérdését olyan masszív problémahalmazzá, amelynek kezelése komplex program kidolgozását és források azonnali átcsoportosítását teszi szükségessé.

A sok szempontból hátrányos helyzet ugyanakkor jelentős lehetőségeket rejt magában: a hatékonyság növelését és a takarékoságot kell középpontba állítani. A meglévő épületállomány – ezen belül is kiemelten a leromlott állapotú lakások – energetikai és fűtőkorszerűsítéssel egybekötött felújítása bizonyítottan az elavult lakásállomány állagjavításának leghatékonyabb módja, emellett többszörösen megtérülő befektetés is: növeli az energiahatékonyságot, fenntartható módon csökkenti a rezsiköltségeket, és nem utolsósorban sokaknak munkát ad. Az LMP által javasolt fővárosi társasház-felújítási program gyakorlatilag a korábban megismert panelprogram kiterjesztése lenne, a Budapest arculatát meghatározó „bérházak” és egyéb társasházak tömegére. A korszerűsítési programban közvetlenül érintett mintegy 10 000 budapesti ház, 150-200 ezer leromlott állapotú városi lakás, hozzávetőlegesen 500 ezer budapesti lakost érintve.

Az épületfelújítások során elvégezhető beavatkozások pénzben és megtakarított széndioxid-kibocsátásban kimutatható költsége és haszna, ezáltal megtérülése a kutatások alapján jól becsülhető. A műszakilag lehetséges beavatkozások jelentős része olyan, már rövid- és középtávon megtérülő beruházás lenne, amely jelentősen csökkentené a lakások energiafelhasználását, ezzel könnyítené a lakók pénzügyi helyzetét és növelné a lakások értékét. Ezeket az átalakításokat mindenképpen támogatni kell. Ilyen gyorsan megtérülő, feltétlenül indokolt beavatkozások a következők:

- a külső falak szigetelése, a tető és a pincefödém kiegészítő hőszigetelése
- az ablakok cseréje hőszigetelő üvegezésű szerkezetre,
- a fűtés házon belüli elosztórendszerének hőszigetelése és hidraulikai újraszabályozása, a lakásonkénti hőmennyiségmérés megoldása, termosztatikus szelepek felszerelése,
- elektromos vezetékek cseréje, energiatakarékos izzók használatának elterjesztése,
- indokolt esetben külső-belső tatarozás.

A felsorolt műveletek elvégzésével a tapasztalatok szerint átlagosan 50-55 százalékos energia-megtakarítás érhető el. További megtakarítással és környezetterhelés-csökkenéssel kecsegtető lehetőségek a szelektív hulladékgyűjtés házon belüli

megoldása, amivel csökken az elszállítandó hulladék mennyisége. Zöldtető, zöldhomlokzatok kialakítása, napkollektoros rendszer telepítése használati meleg víz előállítására, és számos további eszköz, melyek megvalósítása támogatandó. Ezek megtérülése általában közép- vagy hosszútávon jelentkezik, és alkalmazásukkal további, mintegy 20 százalékos energia-megtakarítás érhető el.

Balesetvédelmi és tűzbiztonsági szempontból is korszerűsíteni kell a társasházakat. Az épületek közös tereit, bejáratait, folyosóit, liftjeit pedig akadálymentesíteni kell, ami a társasházak felújításakor adott támogatások odaítélésekor kritérium kell, hogy legyen.

A társasház-felújítási programon felül a fejlesztéseknek lökést kell adni egy vagy több kisebb mintaberuházással, a városfejlesztési gócpontokban kijelölt akcióterületeken. Kezdeményezzük egy energiatakarékos középület program meghirdetését: ennek keretében valamennyi köztulajdonú, közösségi használatú épület energetikai rekonstrukcióját – az akadálymentesítéssel párhuzamosan – el kell végezni.

A 3 éves program keretében megvalósuló zöld beruházások összértéke elérné a 100 milliárd forintot. Ez az összeg – a programnak csak az egyik pozitív hozadékát, az energiahatékonyság javulását figyelembe véve – akár már 3 éves időtávon megtérül! A beruházások fővárosi és kerületi önrészéhez szükséges finanszírozási forrást (kb. 30 milliárd forint) például a gépjárműadó és/vagy az uniós források elosztásának újragondolásával lehet biztosítani, miközben a társasházak lakossági önrészenek előteremtését kedvezményes kamatozású hitelekkel érdemes támogatni.

A siker sok esetben a népszerűsítő programok kiterjedtségén, a valódi közösségi részvétel lehetőségén is múlik, ezért kiemelten kell foglalkozni a helyi önkormányzatok, civilek és kisvállalkozások, a helyben lakók tervezési-felújítási folyamatba való bevonásával. Ezért kampányt indítunk a tervezett intézkedések népszerűsítésére, kérdőívezünk, faültetést kezdeményezünk és öko-innovációs díjat hirdetünk, fórumokat tartunk a tervek megismertetésére, és az érintettek észrevételeit a kezdetektől beépítjük a programba.

A maximális hatás elérése érdekében a társasház-felújítási program és a többi fejezetben tárgyalt közösségi közlekedést, közműveket, köztereket, zöldfelületeket és egyéb városfejlesztési elemeket érintő „zöld intézkedések” eredményes összehangolása szükséges.

Zöld közműfejlesztések

Budapesten a közművek – így az ivóvízellátás, a csatorna- és gázszolgáltatás, a hulladékkezelés stb. – megfelelő színvonalú szolgáltatásokat nyújtanak, az elmúlt harminc évben a szolgáltatások elérhetősége és minősége jelentősen javult. A már létező közszolgáltatásokat bekerülési értékükön fizetik meg a fogyasztók, és bár a fejlesztéseket sok esetben az európai és magyar adófizetőkkel fizettetjük meg, minden megvalósított beruházás üzemeltetésének és fenntartásának költségei növelik a szolgáltatásokat igénybe vevőinek terheit. Ezért a beruházási terveket és a meglévő kötelezettségállományt felül kell vizsgálni, az alvállalkozói szerződéseket újra kell tárgyalni és/vagy a jelen kor követelményeihez kell igazítani őket.

Az LMP álláspontja szerint a természetes monopóliumok, így a közművek esetében a közösségi tulajdon szolgálhatja jobban a közérdek érvényesülését, ugyanakkor minél szélesebb körben ösztönözni szükséges a közművektől független, helyi megújuló erőforrásokra alapozó megoldások kiépítését.

Megújuló energia-termelés

A fosszilis tüzelőanyagok számító földgázon alapuló fűtés, hőenergia használatát sem környezetvédelmi okból, sem Magyarország súlyos energiafüggősége miatt nem támogatjuk, ezért távolról is megújuló forrásokra kell alapozni.

Ennek eléréséig az LMP a fővárosi épületállomány energiahatékonyságának javítását az átfogó épület-korszerűsítéssel elérhető megtakarításokban látja. Bizonyos lakótelepek esetében távfűtés helyett a decentralizált, helyi hőközpontok építése lehet a megoldás, amelyeknél kisebbek a szállítási veszteségek, és működésük biogáz-termelésen, földhőn vagy akár koncentrált napenergián (thermalsolar technológia) alapulhat. Vagyis olyan fővárosi hőellátási stratégia kidolgozását szorgalmazzuk, amely hosszú távú folyamatokra építve meghatározza, hogy mely területeket és milyen technológiával kell kiszolgálni. Nyilvánossá és átláthatóvá kell tenni az erőművek és távhőszolgáltatók árképzési mechanizmusait, és támogatást kell adni a költségmegosztók felszerelésére, ami lehetővé teszi, hogy a felhasználók valós energiafogyasztásuk arányában fizessenek. Támogatást és kedvezményes hitelt kell nyújtani a távhőszolgáltatónak a rendszer energiahatékonysági felújítására, megújuló, különösen geotermikus erőforrások beépítésére.

A megújuló erőforrások használata a fentiekén kívül elsősorban a közösségi közlekedés és a közvilágítás energiaellátásának megszervezésénél, továbbá akkor jöhet szóba, ha a nagy, központi energiatermelő erőművek helyett az emberi

tevékenységhez, az épületek üzemeltetéséhez szükséges elektromos és hőenergia helyben történő előállításában, vagy éppen a csapadékvíz és szennyvíz helyi kezelésében gondolkodunk.

Ez a koncepció az energetikai autonómia irányába mutat. A felhasznált energia egy részét úgy állíthatjuk elő, hogy azt rögtön az előállítás helyén felhasználjuk, más részét pedig eleve szükségtelenné tesszük. A lehetséges építészeti, épületgépészeti eszközök részletes ismertetése meghaladja programunk kereteit, ezért csak felsorolásszerűen álljon itt néhány közülük. A használati meleg víz előállítása napkollektorral, fűtés hőszivattyús rendszerrel és geotermikus energia felhasználásával, a csapadékvíz újrafelhasználása, helyi szennyvíztisztítás – mindezek a lehetőségek nem futurisztikus álmok, hanem technikailag ma már a rutinemegoldások közé tartoznak, és elsősorban Budapest kertvárosias beépítésű területein jelenthetnek reális alternatívát a jelenlegi központi energiafüggőséggel szemben. Nem nagyberuházásokra van szükség, sokkal inkább sok kisebb léptékű beruházás támogatására.

Szelektív hulladékkezelés

A hulladékgazdálkodás terén nem érvényesül a megelőzés, hasznosítás és ártalmatlanítás prioritási sorrendje, a „csővégi” ártalmatlanítási technológiák uralkodnak. A keletkező hulladék mennyiségének csökkentésére a városnak nincsenek elképzelései. Budapesten az egyetlen hulladékhasznosító mű a rákospalotai szemétegető, amely a háztartási hulladék 60 százalékát képes befogadni, a többi a pusztazámori regionális lerakóba kerül. Az erős lakossági elfogadottság dacára is nagyon vontatottan terjed a szelektív szemétyűjtés, a hulladékszigetek elhanyagoltak és városképileg is zavaróak. A város peremén ezernyi illegális, ellenőrizetlen, gyakran veszélyes anyagokat tartalmazó hulladékhalom található.

Az LMP e téren is egymásra épülő stratégiákban gondolkozik. Azt a komplex hulladékkezelési programot támogatjuk, amelyben a hulladékcsökkentésre irányuló beruházások előnyt élveznek, az ártalmatlanítás pedig valóban csak a fennmaradó hulladék kezelésére szolgál. A hulladékkezelési rendszer környezettudatosabbá tételének kapcsán azonban számot kell vetni azzal, hogy a lakosság teherviselő képessége és az általános felfogás („szeméért többet nem fizetünk”) miatt a hulladékgyűjtésért és -kezelésért felelős Fővárosi Közterület Fenntartó Zrt. (FKF) beszerzéseit már most a főváros, és rajta keresztül közvetlenül az adófizető állja, nem pedig a szennyező. Bárminemű további fejlesztéshez tehát meg kell találni a forrásokat akár a szolgáltatón belül, akár azon kívül. Ehhez az FKF tevékenységét át kell világítani, a tevékenységi köröket szét kell választani, ugyanakkor vissza kell

hódítani a máshol nyereséges piacokat (ipari fogyasztók).

Valamennyi budapesti háztartás számára elérhetővé tesszük a kapualji szelektív hulladékgyűjtést, amivel a hulladék akár 60 százaléka is különválogathatóvá és újrahasznosíthatóvá válik. Az ezzel kapcsolatos felvilágosítást már óvodás kortól az oktatás részévé kívánjuk tenni. Az anyagában hasznosított hulladékok feldolgozására a biztonságos, hosszú távú keretszerződések helyett folyamatos versenyeztetéssel kell bevételekhez juttatni a társaságot. Ugyanakkor az újrahasznosítás és az energetikai hasznosítás költséges előkezelést igényel, ennek ellensúlyozására a lerakást adóval érdemes sújtani.

Az illegális lerakás ellen hatósági és civil összefogással „szemétkommandókat” szervezünk, amelyek a tapasztalatok szerint hatékonyan képesek fellépni a környezetkárosítók ellen. A civilek a felderítésben jeleskednek, míg a hatósági személyek jogszerűen léphetnek fel a tetten ért vagy az árulkodó maradványok alapján azonosított környezetkárosítókkal szemben.

Vízgazdálkodás

Ritkán jut eszünkbe, hogy a kimeríthetetlen bőségben rendelkezésre álló, kiváló minőségű budapesti ivóvíz mekkora kincs. Értéke a XXI. században várhatóan tovább nő, hiszen a víz a növekvő igények és az éghajlatváltozás miatt mindinkább stratégiai nyersanyaggá lép elő.

A várost barátságosabbá teszik a szabad vízvételt lehetővé tévő kutak, ami – különösen a nyári hőségben – mindenki számára ingyenesen hozzáférhetővé teszi az ivóvizet. Modern, nyomógombos kutak felszerelésével az üzemeltetési költségek is alacsonyan tarthatók, ezért ezt – a vízfelületek, csobogók, zöld homlokzatok, lombos fasorok létesítése mellett - a fővárosnak támogatnia kell.

A Budapestet ellátó vízbázisok – a Szentendrei-sziget déli csúcsa és a csepeli partszakasz – szigorú védelmét ezért továbbra is fenn kívánjuk tartani. A vízmű-védterületek megnyitása egyedül a gyalogos-kerékpáros turizmus számára csak az ellenőrzés szigorításával engedélyezhető. Sürgető feladat a vízbázisokat fenyegető – különösen Csepelen jelentős – talajszennyezettség felszámolása, erre állami és önkormányzati segítséget biztosítunk.

Budapest látszólag rohamléptekkel zárkózik fel az Európai Unió szennyvíztisztítási követelményeihez: a működésbe lépett észak-csepeli központi tisztítóműnek köszönhetően pedig szinte csak tisztított víz kerül a Dunába, ezzel jelentősen javítva a folyam vízminőségét. Elismerve e beruházás érdemeit, rá kell mutatnunk arra, hogy a csatornázás terén még számos tennivaló van: a felhőszakadások rendszeresen túlterhelik közcsatornákat; az elkülönített csapadékcsatornák, árkok karbantartása hiányos; eközben a Budapestet átszelő patakok, élő vízfolyások helyett csupán kibetonozott medrű műtárgyakat találunk. A szennyvíz gyakran több tíz kilométeres úton kerül a központi szennyvíztisztítóba ahelyett, hogy helyben kezelnék.

Az LMP elsődlegesnek tartja a hosszú távú fenntarthatóság követelményeinek érvényesítését, ami az ellátóhálózat decentralizációját, a helyi források jobb kiaknázását igényli. Ezért megvizsgáljuk, hogy az újonnan csatornázandó peremkerületek esetében van-e mód kisebb, környezetbarát működésű tisztítóművek építésére.

A csapadékvizeket a burkolt felületek arányának csökkentésével és időszakos tározók építésével lehet telken belül tartani, ezért a szabályozás módosításával támogatjuk a zöldtetők elterjedését, amelyek időlegesen képesek elraktározni a lehulló csapadékot. Ahol műszakilag megoldható, aszfalt helyett a vízáteresztő burkolatok alkalmazását pártoljuk – a talajba szivárgó víz szintén csökkenti a hálózat terhelését és a növényzetnek is kedvező. A zivatarok után jelentkező hirtelen árhullámok lefutását időben széthúzza, intenzitását csökkenti a patakok természetközeli állapotra való visszaalakítása.

A közterületi illemhelyek üzemeltetése teljesen megoldatlan, elfogadhatatlan a közterület-használók kiszolgáltatottsága. Az aluljárókban található illemhelyeket meg kell nyitni és fel kell újítani, valamint új, rendszeresen takarított illemhelyet kell telepíteni az összes játszótérre, közparkba és a turisták által frekventált helyekre.

Virágzó Budapest

Az emberléptékű városban az épített és az élő környezet harmonikus egységet alkot. Az egészséges városban a zöldfelületek aránya elég nagy ahhoz, hogy ökológiai potenciáljukkal ellensúlyozni tudják a városi környezet káros hatásait, hozzájárulnak a levegő minőségének javításához, növelik a páratartalmat, csökkentik a porszennyezést és a hőingadozást. Elegendő teret adnak a sport-, játék- és rekreációs tevékenységekhez, oldják a város sűrűn beépített területeinek zsúfoltságát, merevségét. Teret adnak az együttléléshez, harmóniájukkal emelik a város esztétikai és

turisztikai értékét, hozzájárulnak az ott lakók lelki egészségéhez, jólétéhez és a környező ingatlanok forgalmi értékének megőrzéséhez, növeléséhez.

Budapest belterületi zöldfelületeinek eloszlása egyenetlen, városrészenként különböző. Általában igaz, hogy ott a legkevesebb zöld növényzet, ahol a legnagyobb szükség lenne rá: a belvárosban. Az elkövetkezendő években egy olyan, eddig elhanyagolt felszíni zöldítésre szeretnénk ösztönözni, amelyből óriási potenciál áll rendelkezésre Budapesten is: a háztetők és a függőleges felületet zöldítésére. Szabályozási eszközökkel (zöldterület-beszámítással) és gazdaságilag is támogatni kell a lapos- és enyhe hajlású tetők zöldtetővé alakítását és új épületek ilyen módon való kialakítását. A zöldtetők esztétikai funkciójukon túl a városi víztömeg-megtartásban, a száraz és szélsőséges városi klíma javításában és az épületek hőingadozásainak tompításában, ezáltal a fűtési és hűtési energiaigény csökkentésében is fontos szerepet játszanak.

Hasonlóan támogatandó a külső falak jól megválasztott növényzettel való befuttatása, amivel szintén jelentős lélegző, párolgó, élő zöldfelületet nyerünk.

A városi utcákon, köztereken rendeltetésszerűen működő ivóvízvezeték felállítása és fenntartása, vízfelületek, vízáteresztő burkolatok, csobogók, zöld homlokzatok, lombos fasorok kialakítása jelentős hatással bírnak a városi életminőségre – ezek kialakítására a színvonalas, egységes és használatúró utcabútorzat egyéb elemeivel együtt pályázatot kell hirdetni. Ahhoz, hogy otthon érezzük magunkat a városi köztereken, elengedhetetlen egy ingyenes, tiszta és lehetőleg 24 órában látogatható fővárosi nyilvános WC-hálózat kialakítása (részben a meglévő, használaton kívüli egységek újraélesztésével) – játszóterek közelében gyerekvécével és pelenkázóval.

A zöldfelülethez kapcsolódva jelentősen növelni kell az akadálymentes elérést és az ingyenes és jól felszerelt közösségi sportolási lehetőségeket (kerékpáros és gördeszkapályák, mászófalak, futball- és kosárlabdapályák építésével). Fel kell ismerni, hogy a parkhasználati igények megváltoztak. Be kell tartani a közparkokban, zöldfelületeken a gépkocsik parkolására vonatkozó tiltásokat, de biztosítani kell parkjaink mindenki számára való kényelmes elérhetőségét. Elfogadhatatlan például, hogy a Városliget babakocsival vagy kerekesszékekkel közösségi közlekedési eszközön nem érhető el. Legalább ennyire fontos a vendéglátás, a szórakoztatás és a turizmus szolgáltatási kínálatának bővítése, sokszínűsége.

A város fejlődését célzó helyi együttműködések felkarolása érdekében a Vállalati és Civil Kapcsolatok Ügyosztályának létrehozását javasoljuk.

Közparkok és zöldterületek megújításának szükségessége

A fővárosi zöldterületek átlagos állapota messze elmarad a kívánatos szinttől: a növényzet leromlott, kikopott, a fák előregedettek, betegek, a cserjék felkopaszodtak, a gyep kitaposott, elgazosodott, ökológiai értéke csekély. A burkolatok, parkbútorok, játszószerkezetek mennyisége, minősége és állapota sem megfelelő, ezért a zöldfelületek ma nem alkalmasak pihenésre, sportolásra, játékokra. A leromlott állapot bátorítja a további rongálást, hulladéklerakást. Csak a megfelelő fenntartás képes megteremteni és megőrizni a meglévő zöldfelületek ökológiai, esztétikai és használati értékét.

A fővárosi közparkok és közkertek összterülete mintegy 1100 hektár, ami hét nagyobb és több kisebb parkból tevődik össze. Budapesten az egy főre jutó közcélú zöldterület nagysága 6,2 m², az erdőterületek figyelembevételével ugyanez már 40 m². Elsősorban tehát a lakóterületi és a lakásközelbeni közparkok esetében jelentkezik hiány – amelyeknek ráadásul az elhelyezkedése is nagyon egyenetlen: a belvárosban (a VI., VII. és részben a VIII. kerületben) a 300 méteren belüli, mindennapi használatra elérhető közparkok 1 főre eső területe mindössze 4 m². A belső, ismert, attraktív és elérhető parkok (Margitsziget, Gellérthegy) erős túlhasználatnak vannak kitéve, miközben például a vonzó látványosságok és kapcsolódó lakóterület nélküli Népliget alig használják. Összességében a főváros lakosságának negyede számára nincs elérhető távolságban a mindennapos kikapcsolódásra alkalmas közcélú zöldterület, a többiek jó része is be kell, hogy érje a minőségi szolgáltatást nem nyújtó lakótelepi zöldfelületekkel. A zöldfelületek legérzékenyebb elemében, az út menti fasorokban ma több mint 500 ezer fa él, miközben minden ötödik fahely üresen áll. A város belső és külső területei közti átmeneti övezetben nagy egybefüggő felhagyott iparterületek fekszenek. Ezeknek a rozsdazónáknak az átgondolt, minőségi területfejlesztése magas zöldfelületi arányával a külső zöld gyűrű és a belső parkok közötti zöld folyosót is biztosítana.

Az önkormányzatok és szakcégek ma a beruházás jellegű tevékenységekben (új építés és felújítás) érdekeltek, ezért a fenntartási költségeket a minimálisra igyekeznek csökkenteni: jellemző, hogy a drágán elvégzett nagy beruházások eredményét csak egy-két évig élvezhetjük, mert azok karbantartás híján gyorsan lepusztulnak, és így 10-15 évig újra egy lehangoló létesítményt nézhetünk – hogy aztán majd megint sokat költsünk a rekonstrukcióra. Ez fenntarthatatlan és pazarló gyakorlat, ráadásul valamennyiünket érinti: míg a parkok, játszóterek felújítására várunk, az alatt már iskolás lett egy gyerek, aki addig ott játszhatott volna. A várostervezésben és

-gazdálkodásban az építészeti, közlekedési és beruházói szemlélet az uralkodó, a zöldterületek viszont éppen ezekkel ellentétes módon működnek.

Egy jó park kialakítása és fenntartása folyamatosan költségekkel jár, miközben a haszna csak évek, évtizedek múltán jelentkezik. A zöldfelületek környezeti hatásai azonban jóval túlmutatnak helyrajzi adataikon; a jobb életminőséghez való hozzájárulásuk messze meghaladja a közvetlenül kimutatható pénzbeli megtérülést. A fenntarthatóság felől nézve a parkok nem „beépítetlen területek”, hanem az emberléptékű, élhető és egészséges város alapsejtjei, az agglomerációtól a város közepéig zöld folyosókkal összekötött zöldfelületi rendszer részei.

Zöldfelületek védelme, gondozása és bővítése

Budapest zöldfelületeinek kezelése jelenleg számos intézmény és közigazgatási szerv között oszlik meg. A kiemelt jelentőségű zöldfelületek, fasorok, zöldsávok a Fővárosi Önkormányzat tulajdonában vagy kezelésében állnak. Az esetleges szempontok szerint felosztott fővárosi zöldfelületek különböző részeinek fenntartását más-más ügyosztályok és különböző kerületek koordinálják, ami ellehetetleníti az egységes zöldfelület-gazdálkodást. Emellett a 23 kerület elvileg önálló zöldfelület-gazdálkodást folytat. A növényzet viszont nincs tekintettel az ágazati és kerületi felosztásra: vitalitása erősen függ a saját maga kialakította mikroklímától. Mivel a parkhasználat mértéke és minősége is erősen eltérő a különböző övezetekben, a túlhasználattól adódó többletterheket csak fővárosi szinten lehet kiegyenlíteni.

A helyi adók és kedvezmények ésszerű, átlátható és rugalmas rendszerével lehet és kell orientálni az épületek tulajdonosait, az építetőköt, bérlőket a zöld szempontok figyelembevételére. A megújuló demokrácia elemeként olyan helyi adó- és kedvezményrendszert kell felállítani, ami a közös terek, zöldfelületek minőségi fenntartása és fejlesztése felé mutat. Ehhez az önkormányzat, a civil szféra és az egyén érdekeit össze kell hangolni. Nem elég a rendszer kialakítása: a lakosságnak tapasztalnia kell, hogy bevonják a döntésekbe és látnia kell, mire fordítják a kiadásokat.

A zöld növényzettel befuttatott falak, kerítések, támfalak viszonylag olcsón létrehozhatók, dekoratívak, városképet meghatározó jelentőségűek lehetnek.

A budapesti városzöldítési programban olyan lépéseket tervezünk, amelyek példát mutatnak, felkeltik a lakosság érdeklődését, és elindítanak egy olyan városzöldítési

folyamatot, amely reményeink szerint a város minden pontjára elér majd. Ezzel is szeretnénk ráirányítani a figyelmet az épületek zöldítésében rejlő lehetőségekre, és díjazni azoknak a fővárosiaknak a tevékenységét, akik önszorgalomból gazdagítják zöld felületekkel a környezetüket. A program indításaként a megújuló, nyitott Városháza a maga példáján keresztül is egyértelművé tenné elkötelezettségét a városi környezet élhetőbbé tételéért, ezért zöldíti a saját tulajdonában álló épületek felületeit. A „zöld fal építési folyamat” részeként a Fővárosi Önkormányzat, a kerületek és intézményeik adatbázist állítanak össze a Budapesten zöldíthető felületekről. Ez lesz az alapja a városzöldítési program tervszerű folytatásának, melynek következő lépése a magán és intézményi tulajdonban lévő homlokzatok, támfalak zöldítésének támogatására a budapestiek és a városban működő közintézmények részére. Pályázni a falak zöldítéséhez szükséges anyagokra és növényekre lehet majd.

A világ fővárosai közül Budapest területén található a legnagyobb arányban természetes élőhelyek, ezért ezeknek a területeknek a megóvása különösen fontos feladat. Fel kell térképezni az értékes, még védelem alatt nem álló élőhelyeket és védelem alá kell helyezni azokat. A fővárosi felszíni vízfolyások legnagyobb része kiépített mederben, „vízi közműként”, nem élővízként folyik. A patakok (pl. Rákospatak, Gyáli-patak, Ördögárok, Aranyhegyi-patak) revitalizációjára van szükség: élő, ligetes erdősávval övezett patakká kell alakítani őket – a vonatkozó tervek készen, megvalósításra várnak. A Dunával való élő kapcsolat kialakításáról, mint a városfejlesztés legizgalmasabb irányáról pedig máshol is szólunk.

SZEMLÉLETVÁLTÁST A FŐVÁROS KÖZLEKEDÉSÉBEN

A közlekedés Budapesten válságterületnek számít. A személygépkocsi-közlekedés a vele járó légszennyezéssel, zajjal és dugóival óriási problémákat okoz. A közösségi közlekedés folyamatosan leépülőben van, ami fokozottan jelentkezik az elővárosi közlekedésben. Ez utóbbi tényen - elsősorban a finanszírozásban folyamatosan meglévő bizonytalanság és az agglomeráció problémájának érintetlensége miatt - a BKK megalakítása sem tudott érdemben változtatni, bár a közlekedésszervező és a szolgáltató szerep kettébontása jó irány. A helyzetet súlyosbítja, hogy a főváros közlekedésének kezelése nem egységes, így előfordulhat, hogy egy helyi részérdek miatt a város egészét érintő projektek fúrhatóak meg (lásd II. kerületi parkolóhelyek kontra 17-es és 19-es villamos összekötése, más néven a fonódó-projekt).

Az agglomerációs ingázók problémája továbbra is megoldatlan. A tömegközlekedés lassúsága és drágasága miatt az agglomerációban a többség szemében a minőségi közlekedés alapvető eszköze az autó, miközben a közúti kapacitások városszerkezeti okok miatt nem bővíthetőek, de nem is javasolt a bővítésük.

Összességében Budapestre, de különösen a belvárosi területre jellemző a néha szinte elviselhetetlenül rossz levegőminőség. Az Európai Unió évente 35 olyan napot engedélyez, amelyeken a legveszélyesebb légszennyező anyag, a szálló por tekintetében túlléphető az egészségügyi határérték. Budapest jellemzően már az első negyedévben „teljesíti” ezt a 35 napot.

Céljaink összefoglalása:

Az LMP szerint két fő pillérre van a budapesti közlekedés jobbá tételének. Egyrészt az alternatívák, úgymint közösségi közlekedés, kerékpározás, gyaloglás vonzóbbá tétele, másrészt az egyéni gépjármű-közlekedés ésszerű korlátok közé szorítása. Fontos továbbá a közlekedési igények csökkentése is, ami főleg városfejlesztési eszközökkel, például a kerületi központok erősítésével érhető el.

Megfizethető, gyors, kényelmes, megbízható és biztonságos közösségi közlekedést, kevés átszállást!

- Legyen a teljes agglomerációra kiterjedően egységes, összehangolt menetrend és jegyrendszer, megfizethető tarifákkal.
- Legyenek gyors, a várost keresztülmetsző (átmérős) gerincvonalak.
- Legyenek tiszta, igényes járműveink - ez elsősorban hozzáállás kérdése!

- A közösségi közlekedési járműveket részesítsük előnyben a forgalomban.

Igazságos parkolási és forgalomcsillapítási díjakat, egységes, átlátható, korrupciómentes közlekedési kasszát és átlátható működést!

- A közlekedéssel kapcsolatos bevételek a nyilvánosan nyomon követhető, egységes közlekedési kasszába folyjanak be.
- A kötöttpályás ágazatokban egy csak ezekre koncentráló, hatékony, teljesen átláthatóan működő BKV-ra van szükség.

A parkolási káosz megoldását, gyalogosbarát várost!

- Több autómentes, illetve forgalomcsillapított közterület szükséges.
- A járdákat mindenütt fel kell szabadítani a parkoló autóktól, következetes szigor alkalmazandó a tilosban parkolókkal és a mozgássérült-igazolvánnyal visszaélőkkel szemben.
- A közterületeket mindenütt kellemessé, biztonságossá és vonzóvá kell tenni a gyalogosok számára.

Közösségi közlekedéssel könnyebben elérhető elővárosokat és peremkerületeket!

- Az agglomerációra kiterjedő, zónás bérletrendszert!
- Használható vasúti és metrókapcsolatokat, gyorsbuszjáratokat!
- Megfelelő ráhordó buszjáratokat és P+R rendszert kell kialakítani.

A Duna-tengely felélesztését!

- A közpénzen sétahajózás helyett valóban használható dunai hajózást kell kiépíteni, vagy - ha ez nem lehetséges - fel kell hagyni a közpénzből finanszírozott hajózással.

A légszennyezés visszaszorítását!

- A szennyezéstől is függő behajtási díjak bevezetése.
- A közösségi közlekedési járműpark környezetbaráttá tétele.
- A szmogriadó-szabályozás szigorítása.

A kerékpározás feltételeinek további javítását!

- A bérbicikli rendszer olcsóbbá, egyszerűbben használhatóvá tétele.
- Meg kell teremteni a kerékpárszállítás lehetőségét a közösségi közlekedési gerinchálózat járművein, kezdetben a csúcsidőszakon kívülre korlátozva.

A közösségi közlekedés fejlesztése: olcsóbb bérleteket, gyorsabb járatokat

Be kell vezetni a működés finanszírozásában az 1/3-1/3-1/3 elvet, ahol az állam, a lefedett területen működő önkormányzatok és az utasok egyenlő részt vállalnak a szolgáltatások fenntartásából. A munkáltató által vásárolt bérlet adómentességét vissza kell állítani. Ki kell mondanunk, amit a világ majdnem összes nagyvárosában tudnak: nincs önfenntartó közösségi közlekedés!

Az egyéni gépjármű-közlekedés fenntarthatatlansága nem elvont gondolat, hanem a mindennapok valósága. Ehhez képest ma Budapesten a közösségi közlekedés árszintje eléri a nyugat-európai átlagot, messze meghaladva a környező nagyvárosokat (pl. Varsó, Prága), a hálózat minősége ellenben sok kívánnivalót hagy maga után, különösen a peremterületekben és az agglomerációban.

Az igazi Budapesti Közlekedési Szövetség megalakítása, avagy a BKK kiterjesztése

A BKK jó első lépés volt az elmúlt 4 évben, azonban sok tekintetben nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket. Ennek egyik oka, hogy a közlekedés nem áll meg Budapest határainál, ellenben a BKK felelősségi köre, mint egységes megrendelő, igen. Emiatt a főváros környékén élők nem is reménykedhetnek a nyugaton már évtizedek óta létező egységes, zónás bérletben. A másik probléma, hogy a BKK finanszírozása esetleges, a főváros és az állam közti, évente ismétlődő kötélhúzás eredményétől függ. Az LMP által elképzelt közlekedési szövetség ezeket a problémákat oldaná meg.

Az LMP támogatja, hogy a Budapesti Közlekedési Szövetség (BKSZ) kezelje az egységes közlekedési kasszát, melybe a saját bevételei (jegy, bérlet, reklám) mellett a parkolási és a behajtási díjból származó bevételek is befolyznak. Ezzel elérjük, hogy a BKSZ szakmailag és pénzügyileg is stabil megrendelőként léphet fel a közlekedési piacon, megfelelően kontrollálva a versengő szolgáltatók árait és a minőségi paramétereket. A BKSZ bevételi forrásait úgy kell meghatározni, hogy azok fedezzék a működés költségeit.

Az infrastruktúra lezüllesztésével életben tartott tömegközlekedés hosszú távon nem működőképes: az utakat, a villamospályákat, stb. folyamatosan karban kell tartani, annál is inkább, mert a lepusztulni hagyott infrastruktúra kampányszerűen végrehajtott teljes felújítása összességében többbe kerül, mint a folyamatos karbantartás. A nagyobb léptékű fejlesztéseket a főváros és az állam külön forrásból kell, hogy fedezzék, értelemszerűen az elérhető EU-támogatások bevonásával.

Olcsóbb közösségi közlekedést, időalapú jegyeket és zónás bérleteket

Ki kell alakítani egy dinamikus jegy- és bérletrendszer: amint a felhasznált jegyek értéke eléri egy napijegy árát, az utas aznap már ingyen utazik tovább. Hasonlóan leáll a számláló egy héten vagy egy hónapon belül is. Egy ilyen intézkedés minimális veszteség mellett sok bosszúságtól és kényszertől kíméli meg az utasokat, és miközben ösztönzi a tömegközlekedés gyakori használatát, megerősíti bennük a

korrektül gondoskodó város képét.

Be kell vezetni továbbá az időalapú menetjegyeket, hogy az átszállás – a kényelmetlenségén túl – ne jelentsen pénzügyi hátrányt a jeggyel utazóknak. Ezzel együtt be kell vezetni az egységes, zónaalapú bérletrendszert a BKSZ teljes területén, ahol Budapest területe alkotná a belső zónát. Mivel az e-jegy elvileg 2015-ben bevezetésre kerül, így a fentiek egyszerű paraméterezéssel megvalósíthatók.

Forgalmi előnyt a közösségi közlekedésnek minden vonalon

Folytatni kell a megkezdett programokat a tömegközlekedés előnyben részesítése érdekében. Ezek az intézkedések amellet, hogy sokkal vonzóbbá teszik a tömegközlekedést, kis összegekből megoldhatók és rendkívül rövid idő alatt megtérülnek: a járművek hatékonyabb üzemeltetése révén jelentős megtakarítást eredményeznek a közlekedési szolgáltató(k) számára, különösen a kötöttpályás vonalak esetében.

Biztonságos, kényelmes és igényes környezet a közösségi közlekedésben

A tisztaság kérdése könnyen kezelhető: a szolgáltatási szerződésekben szigorúan el kell várni a járművek tisztán tartását. A rongálással és egyéb bűncselekményekkel kapcsolatos problémahalmaz komplexebb. Az elvárások mellett itt eszközt is kell adni a szolgáltatók kezébe.

Az átszállások számának csökkentése, átjárható rendszerek preferálása

A budapesti és regionális közlekedés összekapcsolásával a fővároshoz szervesen hozzátartozó agglomerációs térséget be kell vonni a város vérkeringésébe. Ezt a feladatot a tömegközlekedési hálózat regionális szintje látja el, amely nagyobb távolságokat fog át, mint a városi hálózat, de ugyanúgy fontos benne az összefüggőség, az átszállások számának minimalizálása. Az ehhez tartozó lehetséges elemek: metró-vasút, metró-HÉV átjárás biztosítása, illetve átmérős elővárosi vasúti hálózat kialakítása. Ahol nem lehetséges az átszállás kiváltása, ott alapvető a minőségi átszállási lehetőségek megteremtése (pl. közös peronos állomásokkal).

A vasút jobb kihasználása a városon belül

Az előző ponthoz kapcsolódva meg kell jegyezni, hogy tarthatatlan Budapesten a vasút helyzete. A mai vasúti infrastruktúra sokkal inkább gátja a város fejlődésének, mintsem ösztönzője. A lehetséges beruházások, amelyekkel ez a probléma orvosolható:

- metró-vasút integrációs projektek,
- az átmérős vasúti közlekedés megteremtése felszíni beruházásokkal,
- a fenti módszerek különböző költségű és hasznú, részben konkurens, részben egymásra ütemezhető hálózatokat eredményeznek, ezek korrekt vizsgálata

mindenképp szükséges a döntés meghozatala előtt.

A hiányzó villamostengelyek visszaépítése

Míg Nyugat-Európában reneszánszát éli a villamos, a budapesti villamosközlekedést leromlott pályák, összefüggéstelen hálózatszonkok és mesterségesen elvágott vonalak jellemzik. Ennek a tendenciának véget kell vetni, hiszen a ma vegetáló villamoshálózat még viszonylag olcsón, néhány megszüntetett kulcsszakasz pótlásával, sokkal hatékonyabbá tehető. Ehhez nem kell más, mint korrekt karbantartás és a hiányzó néhány kulcselem visszaépítése.

Az autóbusz-közlekedés azonnali fejlesztése

Rövidtávon az autóbusz-közlekedést kell korszerűsíteni, mert ez a legkisebb költséggel járó és leggyorsabban kivitelezhető megoldás. Le kell cserélni az elavult buszállománnyt, megvizsgálva a környezetkímélő hajtási módok (földgáz-, hibrid- vagy elektromos üzem) alkalmazását is, lehetőség szerint hazai gyártókra támaszkodva.

További P+R- és B+R-fejlesztések

Az utóbbi években lendületet vett fejlesztések továbbvitele kulcskérdés. Ezt az utasok színvonalas kiszolgálása és a közösségi közlekedés vonzerejének növelése érdekében össze kell kapcsolni az agglomerációt és Budapestet egységként kezelő gyorsvasúti tervek megvalósításával. A lehetőség szerint átszállásmentes agglomeráció-belváros kapcsolat a megfelelő gépjármű- és kerékpár-tárolási (P+R és B+R) kapacitások meglétét feltételezi.

A Duna-tengely közösségi közlekedése

A mai dunai hajózás lényegében látszatintézkedés, nem más, mint közpénzből finanszírozott sétahajózás a bérletes utasoknak és a nyugdíjasoknak (az emelt árú jegyet szinte senki nem veszi meg). Az LMP nem erre gondolt, amikor 2010-es programjában a dunai közösségi közlekedésről beszélt. Amennyiben csak ennyi telik a szolgáltatóktól, ezt a komolytalan és értelmetlen gyakorlatot - ami évente félmilliárd forintjába kerül az adófizetőknek - be kell szüntetni. A döntés előtt azonban meg kell vizsgálni, hogy lehet-e a városi hajózást valóban versenyképes módon üzni: modern, gyorsjáratú, kikötést nem igénylő hajókkal. Egy dolog biztos: a mai látszattmegoldás nem maradhat. A városon belüli hajóforgalom mellett meg kell vizsgálni az agglomerációt kiszolgáló, gyors, kevés megállóval rendelkező hajójáratok bevezetését is. A fővárosba délről és északról bevezető közutakon állandóak a torlódások, miközben a Duna vízi útja teljességgel kihasználatlan.

A ma gyakorlatilag gyorsforgalmi útnak használt Duna-partot vissza kell adni a városlakóknak. Ez a pesti oldalon eleinte a rakpart hétvégi, majd a végleges lezárását jelenti. A budai oldalon – alternatívák hiányában – a rakpart fenntartandó, a városias főúttá alakítás lehetőségét meg kell vizsgálni. Ez, amennyiben a teherforgalom kilitésével párosul, várhatóan viszonylag egyszerű eszközökkel megoldható.

Kerékpáros közlekedés

A fővárosban ma kevés egyértelműen kedvező folyamat zajlik, ezek egyike a kerékpárosok számának folyamatos növekedése, a kerékpár, mint közlekedési eszköz elfogadottá, sőt divatosná válása, amely ma már a közlekedésfejlesztésre is hatással van. Különösen a belvárosban vált egyértelművé a kerékpározás jelentősége – ez összhangban áll azzal, hogy a budapesti utazások 44 százaléka 4 km-nél rövidebb, illetve hogy a városlakók 30 százaléka legalább alkalmanként biciklire ül.

Ez a folyamat egyértelműen az ellehetetlenülő és a válság miatt megdráguló egyéni közlekedésre, valamint a közösségi közlekedés lassú leromlására adott válasz, amely egyben a polgároknak a közterekhez, a városhoz való igényére is rávilágít. Mindez összhangban van az Európai Unió ajánlásaival, amelyek a városi mobilitás fejlesztésében kiemelten szorgalmazzák a kerékpározás és a gyalogosközlekedés feltételeinek javítását. Ez a csökkenő közúti forgalom és a kedvezőbb baleseti statisztikák mellett a levegőminőség és az egészségügyi mutatók javulásához, a városi üzletek fellendüléséhez és a közlekedési szektor jobb fenntarthatóságához vezet.

Kerékpárosbarát belváros

A gyalogos- és kerékpáros közlekedés feltételeinek javításával kell átalakítani a belső kerületek közterületeit és forgalmi rendjét. Nem az önálló útvonalak hosszának növelésére, hanem a kerékpárral akadálytalanul bejárható terület kiterjesztésére törekszünk. Az utcákat úgy alakítjuk ki, hogy egyértelmű legyen: a kerékpár jármű, a járdán nincsen keresnivalója. A hibás és veszélyes közös gyalog- és kerékpárutakat fől számoljuk, a kerékpárosokat forgalomtechnikai megoldásokkal (forgalomcsillapítással, kerékpársávokkal) biztonságosabbá tett közutakra irányítjuk. A kerékpárosbarát belvároshoz tartozik a közterületi kerékpártárolás feltételeinek javítása, gépjárműparkolók helyére telepített kerékpártárolók segítségével.

Kerékpáros főhálózat

A belső és külső városrészek, illetve az agglomeráció között meghosszabbítjuk és összekötjük a ma csak elszigetelt szakaszokból álló kerékpáros útvonalakat. Nyomvonalukat és csomópontjaikat ésszerűsítjük; indokolt esetben átépítjük, biztonságosabbá tesszük. Ezáltal olyan hálózat jön létre, amely egyszerre szolgálja a kerékpáros ingázást és a szabadidős kerékpározást. Csekély befektetés árán javul a külső városrészek közlekedése, összhangban a városi alközpontok megerősítésének programjával.

A közlekedési módok kombinálása: B+R, kerékpárszállítás, bérbicikli rendszer

A ma vontatottan haladó B+R programot felgyorsítjuk, a főbb csomópontokban, vasútállomásokon és HÉV-megállóknál őrzött tárolókat helyezünk el. Így a kötöttpályás közlekedés előnyeit a kerékpár képes 2-5 km-es hatósugárral kiterjeszteni a ritkábban lakott településrészekre is. Kiterjesztjük a közösségi közlekedési járműveken a kerékpárszállítás lehetőségét. Ez a Budapesti Közlekedési Szövetség

teljes gerinchálózatát érinti, beleértve a metróvonalakat is, első ütemben a csúcsidőszakon kívül.

A közbringra rendszer kialakítását üdvözöljük, tervezett díjszabását azonban elhibázottnak tartjuk. A magasan megszabott fix díjak miatt féltjük, hogy a rendszer kihasználtsága alacsony marad, így épp legfőbb célját, a belváros tehermentesítését, az autó helyett alkalmanként kerékpárra pattanást nem fogja tudni szolgálni.

Finanszírozási háttér megteremtése

A hatékony és fenntartható kerékpáros közlekedés megteremtésének és üzemeltetésének elengedhetetlen feltétele, hogy megfelelő szervezeti struktúra és bővített pénzügyi keret álljon rendelkezésre. E téren a közlekedési források csekély átcsoportosításával is hatalmas javulást lehet elérni.

Az autóhasználat ésszerű keretek közé szorítása

Budapest az elmúlt évtizedekben egyre inkább arra rendezkedett be, hogy a folyamatosan növekvő személygépkocsi-áradatot kiszolgálja. Erre a problémára megoldást kell találni, hiszen a legelvakultabb autós sem gondolhatja, hogy az átmenőforgalom tovább növelhető, vagy hogy a meglévő épületek között új, nagykapacitású főutakat lehet építeni. A megoldás ezért csak az ésszerű korlátozás lehet, amivel párhuzamosan a visszaszoruló autózással szemben nyújtott színvonalas alternatívákra kell helyezni a hangsúlyt. A globális és helyi környezeti problémák – különösen az éghajlatváltozás –, az energiaellátás növekvő bizonytalansága, a lakosság környezettudatosságának növekedése, valamint a költségvetési korlátok egyaránt azt indokolják, hogy Budapesten és környékén ne kerüljön sor újabb átfogó közúti nagyberuházásokra. Ezt indokolja az is, hogy az új, többletkapacitást jelentő utak újabb, korábban nem létező forgalmat gerjesztenek, így nem alkalmasak a környezeti és közlekedési problémák megoldására.

A forgalomcsillapított, illetve gyalogosövezetek arányának növelése

Az elmúlt években számos példamutató beruházás történt a forgalomcsillapítás, a gyalogosok számára kellemes és biztonságos környezet kialakítása érdekében a belső és külső kerületekben egyaránt. Jó példa erre a ferencvárosi Ráday utca és Tompa utca, valamint a belvárosi főutcaprogram. Ezt a folyamatot fel kell gyorsítani és lehetőleg össze kell kötni az érintett villamosvonalak fejlesztésével: a Kossuth Lajos utca forgalomcsillapítása összekapcsolható a Rákóczi-Kossuth villamostengely visszaépítésével, a belső Bécsi út autómentessé tétele a budai fonódó villamoshálózat kialakításával és a 17-es vonal felújításával.

A közterületeket mindenütt kellemessé, biztonságossá és vonzóvá kell tenni a gyalogosok és a kerékpárosok számára. Ennek a folyamatnak a felgyorsítása érdekében kezdeményezni fogjuk, hogy a Hungária gyűrűn belül elhelyezkedő mellékutcákba csak a célforgalom hajthasson be.

A parkolóházak kihasználása, a felszíni parkolás tehermentesítése

A belvárosi parkolóhelyek ingyenes használata a helyben lakók számára nem ösztönöz a gyakran üresen álló mélygarázsok igénybevételére. Szükség van a szigorításra, a család első gépkocsijára adott jelentős kedvezmények fenntartása mellett. A nyilvános és magánmélygarázsok férőhelyeit egységes adatbázisba kell gyűjteni, minden jelentős parkolókapacitás üzemeltetőjével együtt kell működni.

Mozgássérült-igazolványos visszaélések megszüntetése, vadparkolás elleni fellépés

A mozgáskorlátozott-kártyákkal való visszaélést évtizedek óta képtelen megoldani a város, de a szabálytalanul (tilosban, járdán, kerékpárúton, zöldfelületen stb.) parkolókkal szemben is a mainál sokkal szigorúbban kell fellépni. Egyszerű szabálytalanság esetén megoldás az objektív felelősség elvének következetes alkalmazása, az akadályozás elhárítására pedig az elszállítás. Meg kell találni annak a módját is, hogy megszűnjék a vészvillogóval való tömeges megállás (valójában illegális parkolás) is, melyet már elterjedten alkalmaznak árufeltöltés, pénzszállítás alkalmával is.

A parkolási, a behajtási és a közösségi közlekedési díjak összehangolása

A behajtási díjat Budapesten azonnal be kell vezetni. Az övezethatárok kijelölése még egyeztetendő, elképzelhető többzónás rendszer is, de ma már egy GPS-en alapuló, finomabban hangolható, könnyebben módosítható rendszer is versenyképes lehet. A dugódíj nagyságát annak megfelelően kell meghatározni, hogy mekkora behajtó forgalom engedhető meg közlekedési és környezetvédelmi szempontból. A díj mértéke függjön a behajtási időszakról (csúcs- vagy mellékidőszak) és a jármű környezetvédelmi besorolásától.

A behajtási díj elsősorban az összforgalom csökkentésére és az átmenő forgalom elterelésére, a logikus rendszerbe szervezett (egyres helyeken megemelt, más helyeken csökkentett) parkolási díj pedig a célforgalom csökkentésére alkalmas. Fontos cél a közterületek szabálytalanul parkoló autóktól való megtisztítása, ezáltal a gyalogos és kerékpáros, valamint a zöldfelületek növelése. A parkolási és behajtási díjakat a közlekedési szövetségnek kell kezelnie, önálló, teljesen nyilvános alapok formájában. A parkolási alap várható bevétele Budapesten 15-20 milliárd forint, a behajtási díj pedig kb. 30 milliárd forint évente.

Elkerülő utak, külső Duna-hidak fejlesztése

A mai sugárirányú közlekedési áramlatok tekintélyes része a behajtási díj bevezetése után az elkerülő irányokra terelődne. Ma két ilyen – nagy kapacitású, részben kiépítetlen – gyűrű létezik Budapesten, a Hungária-körgyűrű, illetve az M0-s gyűrű. A belvároshoz közeli Hungária-körgyűrű kapacitását a befelé haladó keresztező utak kapacitásának rovására tovább kell növelni. Ez a lámpaprogramok áthangolásával, a gyűrű irányú forgalom folyamatosabbá tételével valósítandó meg, a forgalmi sávok

számának további növeléséről nem lehet szó. Amennyiben a körirányú utakon a fentiek ellenére tartósan fennmaradnak a torlódások, támogatjuk a behajtási díjból származó bevételek egy részéből a körvasútsori körút és a hozzá kapcsolódó Duna-hidak kiépítését.

Közlekedési fejlesztések a következő ciklusban

Az LMP a társadalmi részvétellel és a fenntartható közlekedésfejlesztés elveinek megfelelően egy átlátható, világos mérőszám és minőségi kritériumrendszer kialakítását kínálja a felmerülő fejlesztési ötletek értékelésére még azok társadalmi vitára bocsátása előtt.

A közösségi terek közlekedésfejlesztéssel kapcsolatos rehabilitációja

A gyalogos- és kerékpárosbarát város irányába tett első lépéseink a következők:

- A belső Bécsi út rehabilitációja, gyalogosövezet létrehozása,
- A Moszkva tér ésszerű, közösségi közlekedés- és gyalogosbarát rendezése,
- A pesti rakpart már említett hétvégi, majd teljes lezárása
- A Kós Károly sétány lezárása az átmenő forgalom elől.
- Hasonló tervek minél előbbi megvalósítása más kerületi, külvárosi alközpontokban.

Gyorsvasúti hálózat

A közösségi közlekedés gerince a gyorsvasúti hálózat, amely ma szétaprózott, a peremkerületek és az agglomeráció nagy részének nem nyújt megfelelő szolgáltatást. Ezen a következő intézkedésekkel segítünk:

- A 2-es metró és a gödöllői HÉV-vonal összekötése,
- A metró-vasút átjárhatóság vizsgálata és összehasonlítása a nagyvasútalapú megoldásokkal
- A 2-es és 3-as metróvonalak lehetséges vasúti átjárásának részletes vizsgálata minden szóba jöhető irányban,

A ráckevei HÉV és az eredetileg HÉV-re jellemző kiépítettségű és szerepű agglomerációs MÁV-vonalak (2, 71, 142, 150) hálózati szerepének, fejlesztésének, vasút-metró, esetleg vasút-villamos átjárható üzemnek teljes körű vizsgálata, egyszerűbb műszaki tartalom esetén a 142. sz. vonal fejlesztésének megkezdése.

Miután a kormány döntött a felújítás törléséről, a főpolgármester ellenkezésére válaszul egy ígéret és a vonal mintegy felén történő síncsere érkezett. A részleges síncsere várhatóan 2015 végéig tart, így az elengedhetetlen teljes felújításra a jelenlegi vezetés maradása esetén nincs esély a következő négy évben. Úgy gondoljuk a

felújítás nem tűr halasztást.

Villamoshálózat

A villamoshálózat esetében elsősorban a meglévő szakaszok jó minőségű fenntartása a cél, ezen felül a hálózatban fájóan hiányzó elemeket meg kell építeni. Az ide tartozó projektjavaslataink:

- A budai fonódó villamoshálózat (17, 19, 41 összekötés) befejezése,
- Az 1-es villamos meghosszabbítása az Etele térig a felszínen,
- A Bajcsy-Zsilinszky úti villamos kiépítése a Lehel térig, a 14-es és 47-es villamosok összekötése,
- A Rákóczi út – Kossuth Lajos út – Erzsébet híd villamostengely visszaépítése,
- A 47-es villamos rövid meghosszabbítása a budafoki városháza és a vasúti megálló teljes elérésével, a végállomás korszerűsítésével,
- A 3-as villamos meghosszabbítása a Topánka utcában a mai HÉV-vonalig,
- A nagykörúti villamosvonalak dél-budai végpontjainak vizsgálata a 4-es villamos pályájának Bocskai úti meghosszabbítása és a körviszonylatok (6-61, 4-61) vizsgálatával,
- A fogaskerekű villamoshálózat-kompatibilissá tétele és meghosszabbítása a város felé a Moszkva térig, illetve a külső oldalon a Normafaig (a természetvédelem szempontjainak szigorú figyelembe vételével): tervezés és engedélyezés, a lehetőségek szerint a projekt megkezdése.

Kerékpáros közlekedés

Az egyébként is növekvő kerékpáros részarányt követni kell az infrastruktúrával és a szemléletformálással. Az ehhez tartozó javaslataink:

- Biztonságos, ésszerű nyomvonalon vezetett kerékpáros főhálózat kiépítése az egyes városrészek között, amely magában foglalja a meglévő szakaszok átépítését, de nem feltétlenül jelent köztől elválasztott kerékpárutakat,
- Jól kerékpározható belső kerületek (a Dózsa György út és a budai körút gyűrűjén belül) az egyirányú utcák megnyitásával, az útfelületek újraosztásával, kerékpártárolókkal,
- A bérbicikli rendszer fix díjainak olcsóbbá tétele, a rendszer kiterjesztése a Hungária körútig,
- B+R parkolók a jelentős csomópontokban,

- Nagyszámú kerékpártároló telepítése a belső kerületekben,
- Kombinált kerékpárszállítás a közösségi közlekedési járműveken (a BKSZ gerincvonalain, csúcsidőszakon kívül),
- KRESZ-módosítások kezdeményezése a törvényalkotásban

Közúthálózati fejlesztések

A közúthálózatnál kizárólag az elkerülő irányú útvonalak fejlesztése és egyes szűk keresztmetszetek feloldása lehet a cél. A fejlesztéseket minden esetben össze kell kapcsolni a közösségi és a kerékpáros közlekedés javításával is:

- A városrészeket elvágó, és a mozgáskorlátozottakat ellehetetlenítő autópályák (Budaörsi út, M5, M3) felszámolásának első lépése lenne például a Sasadi útnál egy lift a gyalogos felüljáróhoz csatlakoztatva. Ez viszonylag olcsó beruházás, viszont ráirányítja a figyelmet a problémára, hogy ide hosszú távon zebra kell, ha sikerült csökkenteni a közösségi közlekedés fejlesztésével és a behajtási díjjal az autóforgalmat.

Változások a tarifákban és az infrastruktúrahaszlati díjakban

Az élhető város gazdasági ösztönzőit is szeretnénk megteremteni a következő megoldásokkal:

- A behajtási díj bevezetése, az infrastrukturális díjak egységes rendszerbe foglalása, egységes parkolásgazdálkodás kiépítése, fővárosi kézbe vétele,
- A közösségi közlekedés finanszírozásának megnyugtató rendezése az $1/3+1/3+1/3$ elv bevezetésével, a megrendelői szerepek tisztázásával,
- A tömegközlekedési tarifák csökkentése, a jegyrendszer logikusabbá tétele, az elektronikus jegyrendszer bevezetése:
 - Időalapú tömegközlekedési alapjegy azonnali bevezetése,
 - Zónarendszerű, BKV-MÁV-Volán átjárhatóságot biztosító elővárosi jegy- és bérletrendszer bevezetése a BKSZ keretein belül.

Többletforrás teremtése a közlekedési fejlesztésekhez

A fenti projektek nagy része viszonylag könnyen és kevés pénzből megvalósítható, de vannak komolyabb infrastrukturális beruházások is a terveink között. Szükség lesz tehát többletforrásokra a tervek végrehajtásához. A tervezett lépések:

- Behajtási díj bevezetése,

- A parkolási díjrendszer átláthatóságának megteremtése annak biztosításával, hogy a bevételeket kizárólag közcélokra lehessen felhasználni,
- A fejlesztési források ésszerű átcsoportosítása,
- Uniós pályázati források.

Közösségi közlekedési fejlesztések hosszútávon

Gyorsvasúti hálózat

Az átmérős elővárosi vasúti közlekedés kérdéskörének teljes körű és korrekt vizsgálata vasúti és metró-vasút átjárást tartalmazó alternatívák összevetésével: szakmai vita, költség-haszon elemzések lezárása, valamint a győztes alternatíva elemeinek megtervezése és engedélyeztetése, összhangban a metróvonalaknál leírtakkal:

- A 3-as metró északi, valamint déli meghosszabbítási lehetőségeinek vizsgálata, a legjobb változatok részletes megtervezése, engedélyeztetése
- Metró-vasút integrációra alapozott elővárosi vasúti hálózat,
- Felszíni vonalakra és az összekötő vasúti hidakra alapozott átmérős vasúti hálózat kialakítása Kelet-Nyugat és Észak-Dél tengelyekkel, fejpályaudvarok elkerülésével, új átszállóközpontok építésével.

Villamoshálózat

- Újpalotát a Rákóczi úton át Budával összekötő gyorsvillamos-tengely részletes megtervezése, engedélyeztetése,
- A 3-as villamoshoz kötődő további meghosszabbítások megtervezése,
- A nagykörúti villamosvonalak és a körviszonylatok (6-61, 4-61) legjobb változatainak megvalósítása.

Közúthálózati fejlesztések

- A Nagy Lajos király útja – Fehér út tengely kiépítése az Élessarok rendezésével,
- A hiányzó Duna-hidak (Aquincum, Budafok-Csepel) tervezési, engedélyeztetési eljárásának végigvitele.

A DÖNTÉS JOGA AZ ÖNÉ! -----

Minden polgár alapvető joga, hogy az őt érintő döntésekbe közvetlenül vagy képviselőin keresztül beleszóljon. Az LMP szerint minél szélesebb körű a részvétel, annál nagyobb az önrendelkezés, annál átláthatóbbak a folyamatok, annál nagyobb az érdekegyeztetés lehetősége. Ezek a feltételek teremtik meg az igazságos társadalom alapjait.

Jelenleg átláthatatlan mechanizmusok alapján, az érintettek véleményének figyelmen kívül hagyásával születnek a meghatározó döntések, és ez alól nem kivétel Budapest sem. Nem hatékony a közpénzek elköltése, számos szolgáltatáshoz a szükségesnél drágábban jutunk hozzá. A közvagyon hasznosítása közel sem optimális, az ezzel kapcsolatos folyamatok során gyakran felüti fejét a korrupció. A részvétel, az önrendelkezés, az érdekegyeztetés, az átláthatóság egymással összefüggenek, és jelentősen csökkentik a visszaélések lehetőségét.

Az LMP olyan várost teremt, ahol:

- A részvételi költségvetés elve alapján a lakosság bevonásával születnek meg fontos döntések,
- Működnek azok az információs, a mérlegelést, véleményalkotást támogató csatornák, melyek lehetővé teszik, hogy a lakosság széles rétegei kapcsolódjanak be a döntési folyamatokba,
- Az átlátható gazdálkodás egyszerű, könnyen betartható szabályok mentén hatékonyan folyik, civilek folyamatos ellenőrzése mellett,
- Az önkormányzat az összes közérdekű információt időben, átláthatóan nyilvánosságra hozza,
- Az önkormányzat gondoskodik a közművek jó minőségű, olcsó működtetéséről a fenntarthatóság szempontjainak maximális figyelembevétele mellett.

Itt az idő a közszolgáltatások újragondolására: az LMP zöld, megújuló energiaforrásokra épülő, nonprofit közösségi modellben gondolkodik. A nonprofit energia-szolgáltatás akkor valósul meg, ha a szolgáltató a nyereségét visszaforgatja a fejlesztésbe vagy a fenntartásba. Világszerte számos olyan vállalkozás található, amely nem magánbefektető tulajdonban végez közüzemi szolgáltatást, és nem fizet osztalékot. Ezekben a modellekben a mindenkori árszabályozás elismeri a működés, az üzemeltetés és fejlesztés költségeit.

A jelenlegi állami közszolgáltatásokat drága működés, kevéssé mérhető teljesítmény és alacsony innovációs készség jellemzi, miközben az átláthatóság elve csak elvétve érvényesül. Félő, hogy a nyugati trendekkel ellentétben Magyarországon nem az okos energiafelhasználás és a hatékonyságnövelő fejlesztések játsszák majd a jövőben a fő szerepet, hanem a politikai megfontolások és az ezeket kísérő átláthatatlan finanszírozás.

A részvételi demokrácia, a kötelező népszavazási körök

A kialakított közjogi keretek jelenleg egy centralizált, autoriter vonásokat mutató állam jellegzetességeit mutatják: az alkotmányos berendezkedés korlátozza a népszuverenitást, mellőzi a jogbiztonság legfontosabb alapelveit, államcélá degradálja a szociális biztonsághoz való jogot, valamint súlyosan rombolja a fékek és ellensúlyok rendszerét.

Az LMP a részvétlen demokrácia helyett részvételi demokráciát akar, ahol a legitimitás forrása a jól informált, egyenjogú polgárok részvétele a rájuk vonatkozó döntésekben, és ahol ez a participáció „nemzeti konzultációk” helyett tétre menő népszavazásokban és népi kezdeményezésekben nyilvánul meg. Helyre kell állítani a népszavazás és a népi kezdeményezés kiemelt helyét az államműködésben.

Az LMP bevezeti a kötelező népszavazási tárgyak körét, amely kérdésekben kötelező referendumot kiírni. Ilyen kérdésnek tartjuk:

- A nemzeti vagyon körébe tartozó egyes vagyonelemek, illetve
- az egyetemes közszolgáltatások magánkézbe adását;
- A költségvetés főösszegének meghatározott hányadát elérő fejlesztési programokat.

A jelenlegi gyakorlat szerint az emberek politikai sorsuk alakulásáról négyévente nyilváníthatnak véleményt. Saját kezdeményezésre csak nagy erőforrások mozgósításával fejezheti ki az ország közvetlenül a véleményét vagy dönthet népszavazáson. Sokan érzik úgy, hogy bírákat állítanak ki képviselőiknek, akik ezt követően sokszor az érintettekre való tekintet nélkül döntenek mások feje fölé. Célunk, hogy az érintettek számára a lehető legnagyobb hozzáférést biztosítsunk a döntéshozatalban, mert úgy gondoljuk, hogy a legjobb döntések a közös döntések.

Részvételi költségvetés

A részvételi költségvetés a települési költségvetés összetételének, arányainak meghatározása és működésének ellenőrzése egy minden lakos számára nyitott és átlátható, évente ismétlődő vita- és tervezési folyamaton keresztül. A költségvetési folyamat kerületi és tematikus szinten zajlik. A lakosok tematikus beszélgetéseket

kezdenek egyes kiemelt témakörökben, megfogalmazzák a problémákat és feladatokat. Ezután civil képviselőket választanak egy évre, akik folytatják a további párbeszédet az önkormányzat és a lakosság között, rendszeresen beszámoltatják az önkormányzati képviselőket az elvégzett munkáról, illetve javaslatokat tesznek a következő éves költségvetési tételre. A végső döntéseket továbbra is az önkormányzat hozza.

Más országok tapasztalatai alapján tudjuk, hogy ezek a fórumok érdemi részvételt akkor eredményeznek, ha a fórum nem csak a politikailag amúgy is aktív személyeket vonzza, és ha munkája nem merül ki parttalan vitákban. A fórum hatékonysága akkor jó, ha a kezdeményezésére feljogosítottak köre tág, a tanácskozás rendszeres, a vita témája érdemi és a döntés kötelező érvényű. A szegény, esélyeitől megfosztott emberek életlehetőségeinek is új teret adnak, amihez azonban elengedhetetlenül szükséges a bevonásukra és részvételükre való kiemelt figyelem biztosítása.

Az általános arányok meghatározása mellett ki kell választani, hogy mely területekre koncentráljon a részvételi költségvetés. Ennek során a lakosok a mindennapi életre gyakorolható befolyását, valamint a korrupció és a rossz hatékonyságú gazdálkodás elleni harcot kell szem előtt tartani.

Ennek megfelelően elsősorban az önkormányzati beruházások és felújítások prioritásának meghatározásába vonható be a részvételi költségvetés. Ezen a területen viszonylag gyorsan szembetűnő eredményeket lehet elérni, mivel egy új játszótér, kerékpárút, uszoda, egy frissen parkosított terület vagy egy felújított önkormányzati épület mindenkinek feltűnik.

A korrupció veszélye elsősorban az önkormányzati tulajdonban lévő javak hasznosítása és értékesítése, valamint a beszerzések és a beruházások területén jelentős, ezért a részvételi költségvetés keretében a civilek megvizsgálják az önkormányzati vagyon hasznosításának hatékonyságát, javaslatot tesznek ennek javítására. A részvételi költségvetés még a pályázatok kiírása előtt véleményezné az önkormányzati vagyonelemek értékesítésének tervét, a még elfogadható minimális árat és a pályázati kiírások főbb szempontjait, emellett a bevételek hasznosítására is javaslatot tesz. Ugyanígy véleményezi az önkormányzat beszerzéseinek és beruházásainak hatékonyságát, különös tekintettel a beszállítók kiválasztásának mechanizmusára.

A részvételi költségvetés véleményezési joga tehát az alábbi területekre terjedhet ki:

- Főbb kiadások arányának véleményezése, javaslattétel az arányok megváltoztatására,
- Az önkormányzati beruházások és felújítások prioritásának meghatározása,
- A jelentős hitelfelvételek véleményezése,

- Az önkormányzati vagyonhasznosítás hatékonyságának vizsgálata, javaslattétel ennek javítására,
- A kiírás előtti pályázatok, az önkormányzati vagyonelemek értékesítési tervei, a még elfogadható minimális árak véleményezése és meghatározása, illetve javaslattétel az így beszédett pénzek hasznosítására,
- Az önkormányzat beszerzéseinek és beruházásainak a hatékonyság szempontjából történő értékelése, különös figyelemmel a beszállítók kiválasztásának gyakorlatára.

Városrészi önkormányzatok

Az érintettek véleményének figyelembe vételére ma is több eszközt biztosít a jogszabályi környezet: szervezhető fogadónap, közmeghallgatás, városkörzeti tanácskozás, népszavazás. Mivel a részvételi demokrácia esetében meghatározó szempont, hogy a kis közösségek érezzék, hogy ők is beleszólhatnak a politikai döntésekbe, a nagyobb önkormányzatok vagy több önkormányzat esetében városrészi részönkormányzatokat kell létrehozni (például Testvérhegy, Istvánmező, Rézmál, Háros, Királymajor stb. területén), így kisebb területi egységekre bontva lehet alkalmazni a részvételi költségvetést, vagy akár helyi népszavazásokat tartani. A mai szabályozási környezetben is meglévő városkörzeti tanácskozás felfogható a részvételi demokrácia bevezetésének alapjául. A jelenlegi gyakorlat szerint ugyanis gyakran azért érvénytelenek a helyi népszavazások, mert egy nagyobb területen írják ki azokat, és a távolabb lakók érdektelensége miatt a valóban érintettek véleménye sem érvényesülhet.

Az új intézmény előnyei az alábbiak:

- Csak a valóban helyben lakó érintettek véleményét méri fel,
- Mivel az érintettek szavaznak, várhatóan nagyobb lesz a részvétel,
- Nagyobb az esély az érvényességi szint elérésére,
- Kisebb területen olcsóbban lebonyolítható a népszavazás.

A Lehet Más a Politika azért küzd, hogy a településeken törvény szerinti ritmusban, de akár állampolgári kezdeményezésre is, az érintettek köréhez igazodva, kötelező erejű döntést hozó fórumokon legyenek megvitathatók a közösségeink életét befolyásoló lényegi kérdések.

Le a korrupcióval, hatékony közbeszerzést!

Az LMP elkötelezett a korrupció megszüntetésében, ellenzékben és hatalmon is kész kötelezettséget vállalni a transzparens állam megteremtésére. Biztosítani kell az állami és önkormányzati vagyonnal való gazdálkodás teljes átláthatóságát,

megismerhetőségét, a közpénzek felhasználásnak követhetőségét. Az üvegsebtörvény nem teljesíti ezeket a célokat; az állami és önkormányzati szervek folyamatosan szegik meg a szankciók nélküli törvények előírásait.

Információhoz való hozzáférés

Az átláthatóság szempontjából fontos szempont az információhoz való hozzáférés. Ennek érdekében el kívánjuk érni, hogy:

- Az önkormányzatoknál csökkenjen a zárt ülések elrendelésének lehetősége, az elfogadott határozatokat a legrövidebb időn belül tegyék elérhetővé.
- A döntések előkészítésének szakaszában kellő időt hagyva meg kell osztani az információt a célokról, a rendelkezésre álló eszközökről, a megoldási lehetőségekről.
- A közzétett információk ne csak formálisan elégítsék ki az előírásokat, legyenek alkalmasak arra, hogy az érintettek megértsék, mi a tétje a kérdésnek, hogy összevethessék a lehetőségeket és maguk is észrevételeket tehessenek.
- Üzleti titok címen ne lehessen érdemi és közérdekű információkat kivonni az önkormányzati közzétételi kötelezettségi kör alól.
- A döntéshozatalban minél több független személy vegyen részt (már a véleménynyilvánító vagy megfigyelő szerep is kedvező hatással jár), ezért szorgalmazzuk a civilek, kamarák, magánszemélyek bevonását.
- Az állami vagyonnal való gazdálkodás esetében a könyvelés részletes adatai is legyenek megismerhetőek, azok internetes felületen kereshető módon jelenjenek meg.
- Az információk közzétételét és a közbeszerzések valódi versenyt biztosító szerepét egyaránt javítaná a pályázók részére kiadható referencialevelek szabályozása. Valamennyi önkormányzati ajánlatkérő intézmény részére legyen kötelező előírás, hogy csak a honlapon is megtalálható referencialevelet fogadhatják el érvényesnek. A referencialevelekkel szembeni fontos követelmény annak igazolása, hogy a teljesítés szerződészerűen történt-e vagy sem. Sokszor igazolnak ugyanis szerződészerű teljesítést, miközben esetleg a minőség, a mennyiség vagy a határidő tekintetében valójában hiányosságok léptek fel. A valós tartalmú referencialevelek közzététele a közvéleményt is tájékoztatná a teljesítés jellemzőiről.

Kiszervezések indokoltsága

Az LMP beszünteti a nem indokolt kiszervezéseket, mivel ezek már sok ember munkáját szüntették meg, miközben sok esetben nem volt bizonyítható a struktúraváltás gazdasági előnye. Kiszervezés alatt azt a jelenséget kell érteni, amikor az önkormányzat, illetve egy szervezet egy saját maga által eddig ellátott tevékenység elvégzését a továbbiakban külső erőforrással végezteti el, beleértve a külső erőforrás megbízó általi létrehozását is. Ha a tisztességes verseny feltételei hiányoznak, akkor a

kiszervezéssel sokszor olyan üzleti kapcsolatot teremtenek, ami valójában nem üzlet.

Felesleges üzleti kapcsolatok kiiktatása

A korrupció elleni harc egyik hatékony eszköze a felesleges üzleti kapcsolatok leépítése. Feleslegesnek lehet tekinteni egy üzleti kapcsolatot, ha az

- a megrendelő részére nyilvánvalóan hátrányos gazdaságilag,
- a megrendelő egyébként képes lenne az igényt maga ellátni,
- a feladat elvállalója részére a kiszervezés befektetés és kockázat nélküli biztos bevételt jelent,
- a tisztességes üzlet feltételei csorbulhatnak, nincs valódi piaci verseny.

Az önkormányzatok vagy intézményeik saját közalkalmazott foglalkoztatásával lássanak el minden olyan tevékenységet, mely esetében:

- Nincs vagy minimális a tőkeigény,
- Az elvégzendő feladat munkaideje jól kalkulálható,
- Az adott tevékenység állandó, ismétlődő, ráadásul bizalmi jellegű feladatot jelent,
- A kiszervezett cég vagy a vállalkozó maga is további kiszervezéssel vagy alvállalkozó bevonásával látná el a feladatot.

Szakértői megbízások

Az önkormányzati munka gyakran speciális szakértelmet igénylő ismereteket követel, ami sokszor csak külső szakértők megbízásával biztosítható. Ha a szakértők megbízása munkára irányuló jogviszonyban történik, akkor a közbeszerzési törvény alkalmazása fel sem merül. Sajnos e területen az önkormányzatoknál nagyon sok visszaélésre volt, illetve van mód, melyre az alábbiak a jellemzők:

- A szakértők kiválasztási rendszerének átláthatatlansága,
- A megbízási díj meghatározásának átláthatatlansága,
- A valódi igény és a teljesítés hiánya,
- A megbízási díj visszaosztása, jogsértő felhasználása.

A negatív jelenségeket megfelelő szabályozással lehet kiküszöbölni. A megbízási szerződések aláírásának feltétele kellene, hogy legyen egy részletes adatlap kitöltése, mely összegyűjti mindazon információkat, amelyek a szakértő hatékony, visszaéléseket kizáró kiválasztásához szükségesek. Az adatlap kérdéseire adott válaszoknak fel kell mérnie, hogy a megbízandó személy milyen rokoni vagy egyéb kapcsolatban áll a hivatal vezető tisztségviselőivel, munkatársaival, melyik politikai

párt vagy civil szervezet tagja, hogyan került a megbízók látókörébe, milyen referencia munkáit ismerik. Az adatlapon feltüntetett bármely információ vagy kapcsolatrendszer csak akkor lehet akadálya a szerződéskötésnek, ha az kifejezetten jogszabályt sértő tényt valósít meg.

A megbízási szerződés megkötése előtt fel kell mérni a feladat munkaigényét, munkaidejét. Ha a megbízandó személy összes kereső tevékenységének és a választott tisztségviselői tevékenységének összesített becsült időtartama meghaladja a heti 60 órát, akkor más személyt kell megbízni.

A teljesítések elfogadása az önkormányzati hivatal két érintett szakmai felelőse, illetve lehetőség szerint egy további külső fél aláírásával történjen. A szakértői teljesítések valódiságát a széles szakmai körű megvitatás kell, hogy biztosítsa, és a munka eredményeit be kell mutatni az érintetteknek is.

Köztulajdon értékesítése

Önkormányzati ingatlan hivatalos értékbecslésének dokumentumait a közérdekű adatok mintájára teljes terjedelmében nyilvánossá kell tenni. Ingatlanértékesítést, illetve jelentősebb vagyont képviselő ingatlanok hosszú távú bérbe adását megelőzően készüljön értékbecslés. Az értékbecsléssel kapcsolatban legyen megfelelő idő az esetleges észrevételek, panaszok kezelésére és csak ezt követően lehessen szerződést kötni. E rendelkezés a nagyobb értékű egyéb vagyontárgyak esetében is alkalmazandó. Be kell tiltani a privatizált vagyonelemek visszabérlését.

Az önkormányzati vagyon értékesítésénél törekedni kell arra, hogy a vevő az értékesítendő dolog tényleges használója legyen. Az adás-vételi szerződések célszerűen tartalmazzanak előírást arra, hogy adott időn belüli továbbértékesítés esetén az eladó önkormányzat a továbbértékesítésből származó jövedelem megfelelő részére igényt tarthat. E rendelkezést meghatározott érték feletti ingó eszközök értékesítése, hasznosítása, illetve hirdetési felületek értékesítése esetén is alkalmazni kell.

Új közigazgatási struktúrát!

A városban zajló folyamatok jól láthatóan a vadkapitalizmus jegyeit mutatják: a várospolitikai nem orientál, csak kritikátlanul követi a magánszektor elvárásait. Ez részben az önkormányzat tartós forráshiányában, részben pedig a közigazgatás szervezetlenségében gyökerezik, és az átfogó szemléletű koncepciók megvalósítása helyett a részérdekek érvényesülésének kedvez. Ehhez járult a 2010-14-es ciklusban a kormányzat vég nélküli éhsége, amikor mindenféle társadalmi egyeztetés nélkül, saját szabályai szerint bontott és fejlesztett a fővárosban. A gyakorlatban alig tudunk olyan beruházást mondani, ahol ne tettek volna tönkre zöld értékeket, minden tiltakozás ellenére is.

A városfejlesztési stratégiák gyakorlati kérdéseiben is erősíteni kell a társadalmi kontroll intézményes formáit. A fejlesztési stratégiák eredményesebbé tételéhez fel kell ismernünk, hogy Budapest nem 23 kisváros, pláne kiskirályság laza szövetsége,

hanem európai szinten is jelentősnek számító város, ahol nincsenek éles határok az egyes kerületek között, de még a városhatár és az agglomeráció között sem. Ki kell mondanunk: a jelenlegi önkormányzati rendszer a rendszerváltás rossz kompromisszuma, ami megérett a változásra. Az egységes, erős Budapesttől azonban a mindenkori központi kormány, de különösen a Fidesz igen erősen fél, ezért várhatóan éppen ellenkező irányba indulna el: a fővárosi szint további gyengítésének irányába.

Az LMP az erős, egységes budapesti önkormányzat vízióját támogatja. A főváros szerepének megerősítése olyan feladatok és források átadását jelenti, amelyek egységes kezelést kívánnak. Ilyenek például:

- Parkolás és közútfenntartás.
- Közlekedési beruházások tervezése, engedélyezése, kivitelezése.
- A Duna-partok és zöldterületek kezelése.
- Városfejlesztési stratégia, szabályozási tervek, építési övezetek meghatározása.
- Nagyobb épületek engedélyezése, közösen az érintett kerület(ek)el.
- Helyi iparpolitika, önkormányzati adók.

A megnövekvő feladatmennyiség miatt módosítani szükséges a forrásmegosztáson is: a fővárosi és részönkormányzati szint forrásait növelni szükséges, a csökkenő fontosságú kerületi szint ezzel szemben kevesebb forrásból is működhet a jövőben.

Városfejlesztés

Kezdeményezzük a főváros és a környező agglomerációs települések közötti koordinációs szervezet létrehozását. A megvalósítandó programoknak együttesen kell a főváros átfogó terveire és a kerületek integrált városfejlesztési stratégiáira (IVS) támaszkodniuk. Részben vagy egészben köztulajdonú, önálló városgazdálkodási társaságo(ka)t hozunk létre e projektek kezelésére. Az ingatlanfejlesztésekből származó profit így a városnál marad, közcélra fordítható, és a szociális szempontok is jobban érvényesíthetőek.

A városfejlesztési tervek gyakran anyagi, műszaki vagy emberi szempontból megvalósíthatatlan beruházásokat tartalmaznak, és a víziók ködös világában lebegve jellemzően szem előtt tévesztik a rövid távú, kisebb léptékű intézkedéseket. Nincsen ma olyan szervezet, amely a főváros égisze alatt képes lenne kidolgozni ezek működőképese megfelelőit, majd azokat projektekre bontva alkalmas megvalósítani. A Főpolgármesteri Hivatal működése átláthatatlan és lassú, az ágazati alapon szerveződő ügyosztályok gyakran duplikálódnak. A szakemberek sokszor érdemi egyeztetés nélkül dolgoznak, ami ellehetetleníti a feladatok komplex kezelését.

A VÁROSI TEREK ÚJRARENDEZÉSE

Szabályozók és pénzügyi eszközök

Az ingatlanberuházások nem vagy nem kellő mértékben párosulnak közcélú fejlesztésekkel. Lakóparkok épülnek anélkül, hogy az oktatási és az egészségügyi ellátást helyben biztosítanák, bevásárlóközpontok annak híján, hogy a megnövekvő forgalom környezeti hatásait ellensúlyoznák. Bár az önkormányzatoknak van lehetőségük a beruházókkal településrendezési szerződéseket kötni, ezek az alkuk esetlegesen, a nyilvánosság kizárásával köttetnek. A településfejlesztés szabályozórendszere hiányos, pedig a magánszféra leghatékonyabban ezen keresztül orientálható a többség érdekeit szolgáló döntések irányába. A helyi adók, pénzügyi ösztönzők és fékek rendszere számos európai országban bevett eszköz, amelynek magyarországi meghonosítását elengedhetetlennek tartjuk.

Az LMP a beépítési lehetőségek visszafogására törekszik, melynek csökkentett felső korlátait rögzíti a Fővárosi Építési Keretszabályzatban. Városszerkezeti és közlekedési szempontok figyelembevételével kijelöljük azokat a kedvező helyzetű fejlesztési centrumokat, ahol indokolt esetben sűrűbb beépítés megengedhető. Ezek főleg az ún. rozsdazóna kötőtpályás kapcsolattal rendelkező gócpontjai. A településrendezési tervek közösségi tervezésével elejét vesszük a telekspekulációnak.

Az ingatlanberuházók számára kiszámítható, átlátható környezetet teremtünk, ahol a fejlesztésekhez társuló közcélú beruházásokat normatív követelményrendszer határozza meg. Megálljt parancsolunk a még önkormányzati tulajdonú fejlesztési területek eladásának. A településrendezési szerződések helyett bevezetjük a településfejlesztési hozzájárulást, amely a funkciók és a fejlesztések nagyságának függvényében az intézmények, az infrastruktúra és a zöldterületek fejlesztését szolgálja, vagyis a passzív szabályozók mellé pénzügyi ösztönzőket rendelünk. Ugyanekkor meghatározzuk az egyes városrészekben építhető beruházások összes nagyságrendjét is.

A belváros reneszánsza

Budapest arculatát a Duna-hidak és a turistalátványosságok mellett leginkább a Belváros eklektikus és korai modern épülettömbjei határozzák meg. Egyedülálló az az építészeti egység, amely itt a XIX. század második és a XX. század első felében jött létre. Ezt az épített örökséget ma egyaránt végromlással fenyegeti a sok évtizedes elhanyagoltság és az erélytelen, források nélkül maradt köztulajdon helyére szabályozatlanul benyomuló magántőke.

Az elavult, düledező lakóházak felújítására évente jelentős összeget különítünk el, amely révén a Belváros lépésről lépésre, tíz éves távlatban újjászülethet. Támogatjuk az önkormányzati és magánérs bérakáspiac kiterjesztését, elsősorban a meglévő lakásállomány rugalmasabb bevonásával. Szakítani kell azzal a gyakorlattal, amely a városrehabilitációt arra használja, hogy kiszorítsa az alacsony jövedelmű családokat az adott városrészből, vagy akár magából a városból.

Komplex programokra van szükség, amelyek biztosítják mind az érintett közösségek részvételét, mind a várospolitikai, lakáspolitikai, oktatáspolitikai, szociálpolitikai és ökológiai célok összhangját. Az alapvető követelményeknek sem megfelelő lakások korszerűsítése, kiváltása érdekében speciális támogatási formákat kell kidolgozni és bevezetni.

Nem igaz, hogy a nagyvárosok rehabilitációja kizárólag a jelenlegi, szinte kizárólag a magánbefektetőkre alapozó formában finanszírozható. Ha az önkormányzatok olyan feltételeket teremtenek, amelyek között csak a rövid távú profitszerzésben érdekelt, spekulatív piaci szereplők tudnak érvényesülni, akkor valóban nem lehetséges a társadalom legszegényebb csoportjainak érdekeit érvényesíteni. Számos nemzetközi, és sajnos csak elenyésző hazai példa (mint például a 8. kerületi Magdolna-projekt) bizonyítja azonban, hogy megfelelő, a fentiekkel összhangban álló lakáspolitikai beavatkozásokkal, és az átfogó, állami szintű szabályozás megerősítésével megállítható, sőt visszafordítható a gettósodás folyamata.

Belső udvar program, közösségi kertek

A magántulajdonosok ösztönzésével akarjuk elérni, hogy minél több foghíjtelken, üres telken indulhasson el közös kertgazdálkodás, mely akár szociális ételmezési funkciót is elláthat. A VIII. kerületi Palotanegyedben korábban indult Zöld udvar program a társasházi lakóközösségek közösségépítésében is és a környezet élhetővé tételében is segített.

A belvárosi kerületekben csak olyan szabályozást fogadunk el, ami nem jár a beépítési intenzitás növekedésével, viszont megőrzi az értékes épületállományt és növeli a zöldfelületeket. Ez különösen a tömbbelsők összenyitásban és parkosításában, passzázsok és új közterek létrehozásában jelenhet meg. Különösen támogatjuk a foghíjtelkek ideiglenes hasznosítását közösségi célokra.

A belvárosi üzleteket kiüresítő bevásárlóközpontok hatását egyrészt a közterületek élhetőbbé tételével, másrészt az építés korlátozásával ellensúlyozzuk: a Hungária körúton belül csak 10.000 m²-nél kisebb alapterületű bevásárlóközpont építhető, a meglévők nem bővíthetők.

Műemlékek

A műemlékeket nem a változástól, hanem a pusztulástól kell megvédeni! A kiemelt műemléki kategóriába tartozó épületek védelmében a hatóságnak árnyaltabb megközelítést lehetővé tevő, a beruházói igényekhez rugalmasabban alkalmazkodó

eszközöket kell adni, a tulajdonosokat pedig kötelezzük – de egyúttal helyi adókedvezményekkel ösztönözzük is – a felújítások elvégzésére. Ugyanakkor a helyben jelentős, meghatározó városszövetet alkotó épített környezet egységben történő megőrzésének, védelmének erősítését kívánjuk elérni: automatikusan védett státuszúakká kellene nyilvánítani például a Nagykörúton belül a II. világháború előtt épült házakat és a külső kerületek jelentős épületegyütteseit. A történeti városmagban új épületek elhelyezését nyílt építészeti tervpályázathoz kötjük, megkövetelve a magas minőséget és a városképi szempontok tiszteletben tartását.

Az ingatlanpiac a válság hatására összeomlott és még mindig nem láthatóak a kilábalás jelei. Ugyan a külső kerületekben az irodaépítés, még ha csökkentett ütemben is, de folytatódik, a Belvárost érintő, nagyszabású és látványos projektek ugyanakkor félbemaradtak, vagy megvalósulásuk beláthatatlan távolságba került. Üres torzókként árválkodnak a város közepén olyan jelentős épületegyüttesek, mint a Balettintézet, a Szabadság téri Tőzsdepalota, a Szervita téri parkolóház, a Bécsi utca épületei, de siralmas állapotban vannak a Kossuth Lajos utcai nagy áruházai, a Corvin áruház, és számos komplett bérház a belső kerületekben. Különösen az 5. kerületben sok az üresen kongó épület, melyeket legsúlyosabban érintett az ingatlanspekuláció.

Noha a gazdasági válság sok számítást keresztbe húzott, ezen épületek jelentős része már régebben üresen áll és sem a tulajdonosok, sem az illetékes önkormányzatok nem tettek lépéseket a hasznosítás érdekében.

Ingatlanhasznosítási hozzájárulás

A belvárosi, spekulatív céllal megvásárolt, üres és pusztuló épületek rontják a városképet, és a parlagon hagyott termőföldek hasznosítási kötelezettségéhez hasonlóan szükséges a velük való gazdálkodás szabályozása. Az LMP ezért bevezetné az ingatlanhasznosítási hozzájárulást, melyet azoknak az épülettulajdonosoknak kellene fizetni, akik a tulajdonszerzéstől számított meghatározott időn belül nem kezdik el az ingatlanjaik hasznosítását. A közösségi szempontoknak megfelelően az ingatlanhasznosítási hozzájárulás alól mentesülhetne az a tulajdonos, aki a hasznosítás megkezdéséig közösségi célra ajánlja fel az épületét, természetesen fenntartva tulajdonosi jogait. Közösségi célú lehet a kulturális vagy szociális hasznosítás is. Ugyanilyen módon hasznosítanánk az önkormányzatok tulajdonában álló több ezer üres bérlakást. A szociális hasznosításhoz központi alapot képeznénk, mely garantálja, hogy a tulajdonosokat ne terheljék az esetlegesen ki nem fizetett közüzemi díjak. Ezeknek a programoknak a kidolgozásába a már tapasztalatot szerzett civil szervezeteket partnerként vonnánk be.

A közterületek felélesztése

A problémák sok odafigyeléssel, de meglepően gyorsan, olcsón és egyszerűen felszámolhatók. Első lépésként radikálisan megnöveljük a közterület-fenntartásra szánt összegeket, megerősítjük a személyi állományt: gondoskodunk a rendszeres takarításról, szemétszállításról és ellenőrzésről. Eltávolítatjuk az engedély nélkül

elhelyezett reklámokat, és drákói szigorral szorítjuk vissza az engedély nélküli parkolást.

Felülvizsgáljuk a parkolási rendet: a szűk utcákban a várakozást csak akkor tesszük lehetővé, ha a járdákon legalább két gyalogos elfér egymás mellett, ahogy ez egyébként az érvényes KRESZ-ben is szerepel. A közterületek felújítása során előnyben részesítjük a gyalogos és kerékpáros használókat. Kényelmesen használható, akadálymentes, barátságos köztereket hozunk létre. Véglegesítjük és bevezetjük a főváros arculati kézikönyvét. Ez a kódex meghatározza az egységesen alkalmazandó utcabútor-, burkolat- és köztárgy-típusokat, amelyektől egy-egy kiválasztott területen csak nyílt tervpályázat alapján lehet eltérni.

Így biztosítható hosszabb távon az egységes városkép, és a tönkrement elemek gyorsan és egyszerűen pótolhatóak. A városfejlesztésben a bogotai példához hasonlóan kiemelt jelentőségűnek tartjuk, hogy a közterek befogadják az önszerveződő közösségi és kulturális eseményeket, szabadidős tevékenységeket, hogy a város valóban élettere lehessen az itt lakóknak.

A barnamezős területek felélesztése

Budapest területének ma közel egynegyedét az 1880–1990 közötti időkből visszamaradt gyárak, üzemek, munkáslakótelepek és iparvágány-hálózatok úgynevezett „rozsdazónája” teszi ki, amelyek széles félkaréjt alkotnak Angyalföldtől Kőbányán és Csepelen át egészen Albertfalváig. Ezek tekintélyes hányada a rendszerváltás után tönkrement; egész városrészekben szinte egy csapásra megszűnt az ipari tevékenység. Az elhagyott telephelyeket raktározásra vagy olcsó bérirodaként hasznosították, rosszabb esetben lassan romba dőltek. Az elmúlt húsz évet a hajdani üzemek dolgozói is megszenvedték: a megugró munkanélküliség következtében a barnamezős kerületekben sokféle jelentkezték társadalmi problémák, az eleve szegényebbek lakta lakónegyedek szlömösödésnek, pusztulásnak indultak. Ezek a telepek ma a főváros legsúlyosabb egzisztenciális és szociális problémáit hordozzák.

A hajdani üzemi sportpályák, amelyek a fővárosi tömegsport bázisát adták, túlnyomórészt megszűntek. A barnamezős területeken ugyanakkor a fénykorukban kiépült nagy kapacitású infrastruktúrahálózatok (közművek, vasútvonalak, közutak) ma is rendelkezésre állnak. Sok esetben éppen ez okozza a problémát: a vasúti töltések elválasztják egymástól az egyes városrészeket, és hatalmas területek (pl. a Rákosrendező és a Ferencvárosi Pályaudvar) állnak parlagon. A magántőke az alacsony telekáraknak köszönhetően már felfedezte a rozsdazónát.

Az elmúlt években számos lakópark épült, nemegyszer működő üzemek tőszomszédságában, bármiféle intézményi háttér vagy zöldterület biztosítása nélkül. Nagyáruházak, hipermarketek települtek a volt ipari csarnokok helyére, távol minden lakóterülettől vagy komoly kapacitású közösségi közlekedéstől.

A közösségi kontroll gyengesége tehát számos kedvezőtlen folyamatot indított el,

miközben ezek a területek rendkívül értékes tartalékot jelentenek a város számára. A kiépített infrastruktúra és a belvároshoz való közelség révén ezek a területek olcsón és hatékonyan fejleszthetőek, ezért az egészséges, fenntartható városszerkezet felé tett egyik legfontosabb lépés a fejlesztési súlypontok áthelyezése a roszdazónába. Úgy véljük, hogy a Budapesten jelentkező lakás- és irodaépítési igényeket túlnyomórészt ebben az övezetben kell megvalósítani. A kisebb lakóterületek közé ékelt zárványok és a IX., XI., XIII. és XXI. kerületi Duna-partok célzott funkcióváltása során a magántőkén alapuló, de közösségi kontroll alatt végzett fejlesztéseknek kell elsőbbséget adni. Az új városrészek vegyes rendeltetésűek kell, hogy legyenek: ez azt jelenti, hogy a lakásokat, munkahelyeket, oktatási intézményeket és szórakozási lehetőségeket, parkokat egymással párhuzamosan kell megvalósítani. Megköveteljük a legkorszerűbb, környezetkímélő közlekedési és építészeti megoldások alkalmazását, a beépítés intenzitása pedig sehol sem haladhatja meg a városias területekre jellemző átlagot. Bizonyos városrészekben a közszférának aktívan részt kell vállalnia a megújulás előtt álló akadályok lebontásában: az átláthatatlan tulajdonviszonyok rendezésében, a szociális nehézségek feloldásában, a zárványhelyzetű szlömök megszüntetésében, a közterületek, intézmények és zöldterületek hálózatának létrehozásában. Itt az érintett szereplőkkel való nyílt egyeztetésen alapuló, egymásra épülő finomabb beavatkozások sorozatával törekszünk a megújításra.

Természetesen nem lehetséges és nem is kívánatos Budapesten a termelő tevékenység teljes megszüntetése. A környezetszennyezést nem okozó, munkahelyeket biztosító üzemek tartós fennmaradásával számolunk, főként az olyan tradicionális ipari kerületekben, mint Kőbánya vagy Ferencváros.

A Rákos-patak revitalizációja

A Rákos-patak betonba szorított medrével, mesterséges rézsűjével nem több mint egy lehangoló külvárosi csatorna. A patak természetes ökoszisztémájának helyreállítása, betonmedrének feltörése, lépcsőzetes megközelíthetőségének kialakítása és partvidékének ligetesítése révén Budapest újra a város élhetőségét javító, és nem mellesleg turista-csalogató látványossággal bővülne. A patak melletti kerékpárút kiépítésével, esetleges tanösvény létrehozásával remek rekreációs lehetőség nyílna a külső kerületek családjai számára.

A Népsziget és a Népliget újraélesztése

A Népsziget adottságai a Római-part még annak túlépítése előtti jellemzőivel egyeznek meg. A szigeten hajdan pezsgő vízi sportélet mementói és a bezárt kisvendéglők jelenlegi elszomorító állapota lehetőség is arra, hogy tudatos tervezéssel ne ismételjük meg a Római-parton elkövetett hibákat. Rendkívül fontos, hogy a tömegek számára elérhető vízi sportolási lehetőségeket megőrizzük, újraélesszük, és a Római-partról szinte kiszorított csónakházak itt újra kinyithassanak és a sziget kiváló adottságaival minőségi kikapcsolódást nyújtsanak. Szükségesnek tartjuk, hogy a sziget területét közcélokra hasznosítsuk a jövőben is, gondozott sétányok és kerékpárút vezessen a szigetre, illetve a helyszínen színvonalas vendéglátó egységek

működjenek. Kivilágított, rekortán futókört építünk a Népszigetre.

A Népliget Budapest egyik legnagyobb parkja, azonban a gondozottság és a helyi attrakciók hiánya miatt hatalmas zöldfelület kihasználtsága jelenleg minimális. Elengedhetetlen, hogy a jelenleginél nagyobb forrásokat juttassunk a park karbantartására. A kertészeti beavatkozások mellett szükséges a közterület-felügyelet és a rendőrség rendszeres jelenléte a parkban a kikapcsolódók biztonságérzetének növelésére. Ezután lehet szó arról, hogy rekortános futópályát építsünk ki a parkban, valamint megfelelő színvonalú nyilvános WC-eket nyissunk. A park úttal kettévágott két része között új zebrákat létesítünk.

A zöld területek megóvása

Javasoljuk, hogy Budapest a kerületekkel közösen hozzon létre 100 hektár közparkot, melyet 99 évre kizárnak minden beépítési lehetőség alól, így lehetőség adódik egy olyan közpark megteremtésére és évtizedeken át való védelmére a lakosok érdekében, mint annak idején a Városliget volt.

Budapest és agglomerációja évtizedek óta folyamatosan feléli a fővárost övező erdők, természeti és mezőgazdasági területek tartalékait. Ennek új lökést adott a rendszerváltás után felgyorsult szuburbanizáció: mintegy 300 000 budapesti hagyta el a várost a jobb életminőség reményében. Ez a környező települések viharos felduzzadásához vezetett, amit a helyi intézményrendszer és infrastruktúra azóta is képtelen követni. A problémát tetézi, hogy a kiköltözők nagy része továbbra is Budapesten dolgozik vagy tanul, ám a közlekedési hálózat – különösen a kötöttpályás közösségi közlekedés – jelenleg alkalmatlan a többletterhelés felvételére, így szinte valamennyi városba vezető utat forgalmi torlódások terhelnek.

Különösen a fő szállítási útvonalak környezetét érinti a logisztikai központok, hipermarketek és gyárak kitelepülésének folyamata. Ma már világosan látszik, hogy az M0-ás autópálya-gyűrű legalább annyira ingatlanfejlesztési tengellyé vált, mint amennyire elkerülő útként funkcionál. A zöldmezős beruházásokat magukhoz csábító agglomerációs települések elszívják a keresletet és a megújulás lehetőségét Budapest „rozsazonaitól”, miközben ökológiailag értékes területeket tesznek tönkre. A város peremére települt bevásárlóközpontok gyakorlatilag csak gépkocsival érhetőek el, ami főlegesen forgalmat generál. A kertvárosok terjeszkedése Budapesten belül is gondot okoz. A szétterülő, nehezen ellátható városrészek növekedése további terheket ró a fővárosra, emellett – főleg a budai hegyvidéken és a zártkertes övezetekben – az ökológiai állapotok folyamatos romlását okozza.

Az LMP szerint radikális lépésekre van szükség. Mivel a fenti káros hatások már a környező településeken is nyilvánvalóak, közös akarattal meg kell állítanunk a féktelen terjeszkedést. Moratóriumot mondunk ki a zártkertek, hétvégi házas területek belterületbe vonására. A bevásárlóközpontok építését a városhatáron kívül is csak alapos hatásvizsgálat alapján és csak közvetlen kötöttpályás kapcsolattal tartjuk elfogadhatónak. Csak olyan településszerkezeti beavatkozásokat támogatunk, amelyek

egységesebbé teszik a peremkerületeket és az agglomerációs településeket, és nem tördelik fel az amúgy is fogyatkozó, beépítetlen területeket. A főváros belső zöldmezős területeit – például az igen értékes vizes élőhelyeket magukban foglaló Mocsáros-dűlőt vagy a Rákosi-réteket – megvédjük az ingatlanfejlesztéstől; ott beépítésre szánt területet nem jelölünk ki, új közlekedési nyomvonalat nem vezetünk át.

Ösztönözzük a helyi adottságokra épülő gazdálkodást, a leromlott élőhelyek helyreállítását és őshonos növényzettel való betelepítését, hogy ezek természetes jellegű szabadidős területként szolgálhassák a városlakókat. Észak-Csepellel kapcsolatban – amely Budapest egyetlen nagy, összefüggő, a Belvároshoz közel eső beépítetlen területe – elismerjük, hogy az egyedülálló városszerkezeti adottságok miatt indokolt új városrész létrehozása. Ennek beépítési intenzitását azonban korlátozni, a szigetcsúcson tervezett városi park nagyságát pedig lényegesen növelni kívánjuk.

A tág értelemben vett belváros erőteljes zöldítésével elejét vesszük a városi hősziget jelenségének, amely miatt Budapesten a nyári forróságban 2-3 fokkal melegebb van, mint onnan 10-20 kilométerre.

Város és vidéke: a szimbiózis helyreállítása

A fenntartható és egészséges ételkészítés legegyszerűbben a lakóhely közelében termő ételkészítéssel oldható meg, hiszen így nem kell tartósítani és hosszasan szállítani, a termelt ételkészítés friss és olcsó, és helyi munkaerő felhasználásával készült. Budapestnek hagyományosan az agglomeráció volt az ételkészítéssel kapcsolatos övezete, és egyúttal átszellőzését biztosító zöldgyűrűje. Az áruszállítás hajdani csomópontjai mellett ma is megtalálhatók ennek városszerkezeti elemei, emlékei: a Nagyvásárcsarnok a hajórakományokat fogadó Közraktárak mellé épült, a Józsefvárosi piac a Józsefvárosi Pályaudvar mellé. Ebből a „gyümölcsöző” gazdasági kapcsolatból nőtt ki több, később országos védjeggyé váló ételkészítési vállalkozás, mint a Törley pezsgőgyár vagy a vecsési savanyúság. Mára azonban a nemzetközi nagyvállalati érdekeket szolgáló, a hazai kistermelőket és -kereskedőket ellehetetlenítő bevásárlóközpontok szinte teljesen elfojtották ezt a gazdasági szimbiózist.

Vissza kell állítani a főváros és agglomerációja közti, korábban jól működő gazdasági-kulturális kapcsolatot. Összehangolt intézkedésekkel és moratóriumokkal kell korlátozni újabb bevásárlóközpontok építését az agglomeráció mezőgazdasági területein, és segíteni a zöldség- és gyümölcstermelést. Ezzel párhuzamosan meg kell teremteni a kistermelők gyors és egyszerű piacra jutásának feltételeit a város belső területein. Ez több szempontból is kedvező: az agglomerációban munkalehetőséget, megélhetést teremt, csökkenti a napi ingázók számát (hiszen többen dolgozhatnak helyben), és újjáéleszti a város hagyományos áruszállítási területeit és kistermelői piacait, a megfizethető, jó minőségű, friss ételkészítést kereső vásárlók igényeit kielégítve. Ezek a több irányból a városmagba benyomuló termelői „zöld ékek” a rozsdazónák körüli, ma leszakadó városrészek számára is gazdasági fellendülést, munkalehetőséget jelenthetnek, s maguk után vonják a szolgáltatói szektor helyi

fellendülését, az ingatlanok felértékelődését.

Intézkedések a következő ciklusban

A Lehet Más a Politika a fővárosi és kerületi közgyűlések következő ciklusában az alábbi célok megvalósításáért fog tevékenykedni.

A belváros reneszánsza

- Kiszélesítjük a meglévő épületek korszerűsítését, felújítását szolgáló pályázatok körét és pénzügyi háttérét, lebontjuk a folyamatot nehezítő bürokratikus akadályokat.
- Korlátozzuk az új bevásárlóközpontok építését, valódi plázastopot hirdetünk.
- Felgyorsítjuk a városképi vagy műemléki szempontból kiemelt épületek felújítását.
- Ingatlanhasznosítási hozzájárulást vezetünk be, a spekulációs célból üresen álló épületek tulajdonosait ösztönözve a mielőbbi hasznosításra.
- Megtöbbszörözzük, legalább megötszörözzük a fővárosi tulajdonú zöldterületek fenntartására szolgáló költségvetési forrásokat.

Budapest Köztér Program javaslatok:

- Helyi kezdeményezések és együttműködések felkarolása,
- Köztereink kulturális-rekreációs célú hasznosítása,
- Akadálymentesítés (járdák, lépcsők),
- Sportolásra is alkalmas sétányok kialakítása,
- Zaj- és levegőszennyezés csökkentése (pl. elektromos buszok révén),
- Általában a környezet, és hangsúlyosan a fák, zöldfelületek védelme,
- Megújuló Széll Kálmán tér, Népsziget és Népliget, Rákos-patak.

Azonnali intézkedések:

- Rendszeres takarítással és ellenőrzéssel azonnal és látványosan javítjuk a közterületek állapotát.
- Növeljük a karbantartásra és közterület-fenntartásra szánt fővárosi keretet.
- Betartatjuk a reklámok elhelyezésére, a parkolásra és a teraszok elhelyezésére

vonatkozó, ma is hatályos jogszabályokat.

- Havonta egy hétvégére jelentősen korlátozzuk a Nagykörúton belül eső városrészek autóforgalmát.
- Felülvizsgáljuk a Duna-menti területek szabályozását, összehangoljuk a térségben tervezett fejlesztéseket, hogy azok valóban a város megújulását és a közjót szolgálják.
- Akcióterületeket jelölünk ki (például a IV., VIII., IX., X., XX., XXI., XXII. kerületekben), ahol komplex, önkormányzati támogatású programot indítunk a leromlott, üzletileg kevésbé vonzó városrészek újjáélesztésére.
- A MÁV-val együttműködve fokozatosan felszámoljuk a kihasználatlan, közlekedési akadályt jelentő vasúti területeket, és azokat nagyrészt új zöldterületek számára adjuk át.

Decentralizáció, önálló városi alközpontok

- Pénzügyi és tervezési eszközökkel támogatjuk a külső kerületek centrumainak fejlesztését.
- A közintézmények, hivatalok decentralizálásával, az okmányirodák, földhivatalok számának növelésével tesszük kényelmesebbé a polgárok ügyintézését.

Város és vidéke

- Piackonform védelmi intézkedésekkel (moratórium, lakosságszámra vetített üzleti terület maximálása) megállítjuk a szupermarketek további terjeszkedését Budapest élelmiszerellátó övezetében.
- Javítjuk az agglomeráción belüli közösségi közlekedést, továbbá gazdasági eszközökkel is védjük a városellátó övezetek hagyományos szerepét, versenyképességének megőrzését.
- Elősegítjük a termelők és fogyasztók közötti közvetlen kereskedelmet célzó Közösségi Támogatású Mezőgazdaság (CSA: Community Supported Agriculture) kiépülését, kedvezményesen biztosítunk piactereket a biopiacok hálózatának.

Hosszútávú céljaink

- A főváros teljes területén megóvjuk a Duna-partot az intenzív beépítéstől, és lehetővé tesszük egy széles, közhasználatú sáv kialakítását.

- Parti gát építése nélkül rendezzük a Római-partot, megőrizve annak szabadidős jellegét.
- A gépjárműforgalom csökkentésével összhangban folytatjuk a belvárosi közterületek újrafelosztását, hogy biztosítsuk a gyalogosok és kerékpárosok elsőbbségét.

LEHET FÜGGETLEN A KULTÚRA! --

Helyzetértékelés

„Egy társadalom vagy társadalmi csoport sajátos lelki, tárgyi, szellemi és érzelmi jegyeinek együttese, mely magában foglalja a művészeteken és az irodalmon kívül az életstílust, az együttélés módjait, az értékrendszert, a hagyományokat és a hiedelmet.” (az UNESCO kulturális sokszínűségről szóló nyilatkozata)

Budapest alapvetően határozza meg az ország kulturális életét. Függetlenül attól, ki mit gondol erről a sajátos helyzetről és arról, hogy ez milyen történelmi-társadalmi folyamatok következménye, e tény hatalmas felelősséget ró a főváros vezetésére.

Napjainkban a város korábban sokszínű kulturális életét csatatérre változtatták az egymással viaskodó politikai székértáborok. A politikai elit, tartozzon bármelyik oldalhoz, kitartóan próbálja alattvalói sorba süllyeszteni a kultúra képviselőit, megfojtva, ellehetetlenítve vagy marginalizálva ezzel mindenkit és minden gondolatot, aki és amely nem tartozik egyik vagy másik ideológiai érdekszférába, vagy nem köthető valamelyik párt székértáborához. Mivel a kultúra megítélése természetéből fakadóan szubjektív, a korrupció rendkívül nehezen érhető tetten. A kultúrharca a pártok szócsövévé alacsonyítja az egzisztenciálisan függő elitértelmiség döntő többségét.

Mindezek súlyos következményeként olyan alapvető értékek mint „hazaszeretet”, „nemzet”, „erkölcs”, „család”, „hit”, vagy a másik oldalon: „kulturális sokszínűség”, „vitalitás”, „tolerancia”, „innováció”, „kísérletezés” váltak a kultúrharca áldozatává. Az eredmény egy értékvesztett, jövőkép nélküli, cinikus közeg.

Paradigmaváltásra van szükség a kulturális életben is.

Az LMP az ököpolitika képviselőjeként a kultúrát a környezet, a társadalom és a gazdaság mellett a fenntarthatóság negyedik, központi jelentőségű pillérének tekinti.

Intézményi és közösségi javaslataink

Rövid távon:

Az intézményvezetőket költséghatékony működtetésre, sikeres művészeti produktumok létrehozására ösztönözzük.

Ennek érdekében:

- Törekszünk a politikamentesség biztosítékainak megteremtésére.
- Szilárd, számon kérhető fenntartói célokat határozunk meg a támogatottak részére.
- A megvalósítás mértékének figyelembevételével adjuk meg a következő időszak finanszírozási keretszámait.
- Nyilvánossá és átláthatóvá, valamint visszakereshetővé tesszük az adófizetők pénzéből fenntartott kulturális finanszírozás adatait, az elszámolásokat és a támogatás hasznosulásának értékelését.

Hosszú távon:

- Elsősorban a működési elvek és a finanszírozás terén egységes rendszernek tekintjük a fővárosi fenntartású, illetve a Budapest területén működő kerületi és országos hatókörű (állami) intézményeket.
- Sokszínű, nem centralizált kultúramenedzselésben gondolkodunk a jelenlegi személyekhez köthető lobbirányítás helyett.
- Az intézménycentrikus megközelítés helyett a közösségek, illetve projektek széles körű és kiszámítható támogatását helyezzük előtérbe.

Konkrét javaslatok:

- A kultúrára költendő adóforintok racionális felhasználása lehetőséget nyújt arra, hogy a felszabaduló forrásokkal – szigorúan meghatározott, normatív elvű, szakmai feltételrendszer alapján – támogassuk az alulról építkező, önmagukat megszervező művészeti csoportokat. Így kívánjuk ösztönözni a struktúrán kívüli, ideológiai és politikai hátszéllel, valamint lobbierővel nem rendelkező alkotók színre lépését.
- Az igazságosság érdekében bevezetjük az „a sorsolás dönt” elvet. Cél, hogy a pályázati kiírások szigorú szakmai kritériumainak azonos módon megfelelő projektek között sorsolás döntsön a források elosztásáról, és ne a szubjektív és esetenként korrupció kuratóriumok. Ez a rendszer akkor valósulhat meg, ha kiszámítható gyakorisággal kerülnek kiírásra a pályázatok.
- Célunk, hogy Budapest kulturális életének alakításába bevonjuk a

fővárosban működő valamennyi kulturális, művészeti tevékenységet folytató közösséget és szervezetet. Ennek érdekében teljes körű felmérést végzünk, az információk alapján nyilvános és bővülő adattárat készítünk.

- Kezdeményezzük az ingyenes internetes alapszolgáltatás biztosítását minden fővárosi háztartás számára. Egyben folytatjuk az online kulturális tartalmakhoz való legális hozzáférés biztosításáért és kiterjesztéséért, valamint a felhasználókat kriminalizáló törvények eltörléséért indított harcunkat.
- Kezdeményezzük, hogy a Fővárosi Önkormányzat vegye fel önként vállalt feladatai közé a művészeti oktatást végző intézmények és projektek hathatós támogatását.
- A kultúra függetlenedése érdekében javasoljuk a kulturális mecenatúra támogatását helyi adókedvezményekkel.
- Célunk az épített és szellemi kulturális örökség megőrzése, megmutatása, elevenné tétele, ezért létre kívánunk hozni egy olyan szervezetet, amely felkutatja a város rejtett, veszélyeztetett épületeit, és elősegíti megőrzésüket, méltó megjelenítésüket.
- Nem támogatjuk a Múzeumi Negyed Városligetben történő felépülését, az erre szánt 140 milliárd adófizetői forint ésszerűbb, Budapest és az ország kulturális életét jobban szolgáló célra történő felhasználását szorgalmazzuk.
- A példaértékű KÉK Lakatlan programjára alapozva, velük együttműködve konkrét megmozdulásokat szervezünk a Fővárosi Önkormányzat üresen álló ingatlanjainak közösségi, illetve művészeti célú hasznosítására.
- Figyelemmel kísérjük, az ugyancsak példaértékű nemzetközi gyűjtő és művészeti kutatóközpont, a budapesti Artpool működésének biztosítására tett államtitkári ígéret gyakorlati teljesülését. Fennakadás, késlekedés esetén azonnal reagálunk.
- Bemutatkozó tereket hozunk létre új kulturális kezdeményezések bemutatására.
- Kezdeményezzük Közép-Kelet-Európa első nemzetközi matematika- és művészettudományi múzeumának létrehozását Budapesten. Ezzel létrejönne a művészeti, tudományos és társadalmi tudást egy térben felölelő és játékba hozó, az élményközpontú és interaktív pedagógia nyújtotta felfedező

tanulást lehetővé tevő közösségi tér, amelyben a jövő felnőttjei új típusú, komplex látásmódra, készségekre és cselekvési módokra tehetnek szert.

- Fontosnak tartjuk, hogy számos szimbolikus és praktikus döntési jogkör kerüljön vissza a főváros hatáskörébe. Ilyen például a közterek reprezentációja, a város képéről kialakuló művészeti felügyelet kérdése stb. Szorgalmazzuk, hogy minden esetben valós, megfelelő időtartamú társadalmi vita előzze meg a változtatásokat.
- Szorgalmazzuk az alternatív színházak művészeti és közösségfejlesztő munkájának kiemelt szubvencionálását.
- Támogatjuk a közterületeken megjelenő bármely művészeti tevékenység létrejöttét.
- Feltérképezzük a CET-BÁLNA épületegyüttes körüli anomáliákat, utánajárunk a benne működő kulturális, kereskedelmi és vendéglátó egységek részarányainak, tartalmi színvonalának, majd cselekvési tervet készítünk.
- Valódi funkciót adunk az évek óta vegetáló, kulturális funkcióját elveszteni látszó Budapest Filmnek. Nagy és megtartandó értéknek tekintjük a saját mozikkal rendelkező infrastruktúrát, amiben hatékonyan reagálhatunk a 21. század forradalmian új filmkészítési viszonyaira. Itt teret, szakmai segítséget, logisztikai támogatást, közönséget és a velük való interaktív kapcsolat révén fejlődési lehetőséget adhatunk a tehetséges filmkészítő fiataloknak, életben tartva jelenleg agyoncentralizált filmkultúránk budapesti utánpótlási bázisát, melynek tagjai ezáltal valódi teljesítményük alapján, nem pedig a hatalomhoz való simulás képessége szerint szelektálódhatnak és nyerhetnek előmenetelt.
- Kiemelt feladatunk az art mozik megtartása, működési feltételeik biztosítása. Az art mozik hálózata mellett, hogy hozzáférhetővé tesz értékes művészeti tartalmakat, közösségteremtő, kultúraközvetítő feladatai is vannak. Az art mozik életben tartásához a moziélmény vonzóbbá tételére van szükség, és ehhez olyan terjesztési formákra van szükség, mint a filmklubok, a vetítésekhez kapcsolódó fórumok, a filmekkel kapcsolatban biztosított háttérinformációk. Budapestnek is meg kell őriznie még meglévő art mozijait, és fennmaradásuk érdekében működésükhöz anyagi támogatást kell biztosítani.
- Javasoljuk, hogy az alpolgármesterek és a főpolgármester radikálisan csökkentsék saját kereteiket, és az így keletkezett

forrásokat költsék kulturális és nem utolsósorban átlátható projektek támogatására.

- A naptári évben október 15-ig fel nem használt kulturális forrásokat újabb mikropályázatba kell becsatornázni, és olyan szervezetek projektjeire pályáztatni, amelyek közösségi és művészetoktatási programokat valósítanak meg.
- Széles merítésű munkacsoport felállítását javasoljuk a fővárost vonzóbbá tevő kortárs design és kreatív ipari lehetőségek feltérképezésére, a tervek kivitelezésére.
- Kulturális életünk minden területével kapcsolatban támogatni kell annak külföldi megjelenését, piacra kerülését.
- Radnóti Miklós özvegyének lakását emlékhellyé alakítanánk át.